

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU RADOMSZCZAŃSKIEGO ZA ROK 2018

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku przekazuje poniżej cykliczne wydanie Stanu sanitarnego powiatu radomszczańskiego przedstawiające sytuację sanitarno – epidemiologiczną powiatu na tle wyników pracy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku.

Szeroki zakres działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, nieustanna praca i nadzór wykwalifikowanej kadry pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku ma na celu zapewnienie możliwie najwyższego bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu oraz poprawy warunków życia, nauczania, wychowania i pracy poprzez działania edukacyjne, promocyjne i profilaktyczne.

Niniejsze opracowanie powstało w oparciu o wiarygodne dane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku.

Mam nadzieję, że w przedstawionym opracowaniu, które jest efektem naszej codziennej często niedostrzeganej i niedocenianej pracy odnajdą Państwo interesujące zagadnienia zarówno z punktu widzenia samorządowca jak i mieszkańca powiatu.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Radomsku

Małgorzata Widawska
Specjalista Zdrowia Publicznego

SPIS TREŚCI:

Wstęp	4
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	6
II. Stan sanitarny, techniczny, funkcjonalność pomieszczeń podmiotów lecniczych stacjonarnych i ambulatoryjnych	21
III. Jakość wody przeznaczonej do spożycia oraz wody do kąpieli	26
IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	31
V. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	35
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	41
VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy	46
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	52
IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	55
Podsumowanie	57

WSTĘP

Podstawowym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku w roku 2018 było promowanie zdrowotnego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Radomsku zapewnia realizację zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, w zakresie sprawowania nadzoru nad warunkami :

- 1) higieny środowiska;
- 2) higieny pracy w zakładach pracy;
- 3) higieny procesów nauczania i wychowania;
- 4) higieny wypoczynku i rekreacji;
- 5) zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku;
- 6) higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

– w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Działalność Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomsku prowadzona jest w oparciu o tworzony corocznie na podstawie „Wytycznych Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego”, „Plan zasadniczych zamierzeń”, w którym określany jest cel, główne kierunki działania i zasadnicze zamierzenia przyjęte do realizacji na dany rok dla poszczególnych komórek organizacyjnych, harmonogram nadzoru nad obiektami oraz harmonogramy poboru próbek i wykonywania pomiarów.

Dzięki profesjonalnej kadrze pracowników oraz pracę w systemie zarządzania tutaj. Stacja jest w stanie zapewnić wykonywanie swoich zadań na właściwym poziomie.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Radomsku obejmuje swoim działaniem powiat radomszczański tj. 3 miasta i 14 gmin (378 miejscowości).

W 2018 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku znajdowało się **2389 obiektów**, przeprowadzono ogółem **2051 kontroli**, wydano **314 decyzji** administracyjnych merytorycznych oraz **225 decyzji** płatniczych, pobrano **828 próbek** do badań, nałożono **43 mandaty** karne na kwotę **10.850 zł**.

W 2018 roku przeprowadzano również liczne kontrole poza harmonogramem, wynikające z otrzymanych powiadomień w ramach funkcjonującego systemu RASFF, wniesionych podań od ludności wnioskujących o podjęcie interwencji oraz na polecenie Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (kontrole akcyjne) itp. Poniższa ocena ma na celu przedstawienie wyników działań, jakie na rzecz społeczeństwa powiatu radomszczańskiego podejmuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku i może być pomocna przy podejmowaniu przez organy samorządowe decyzji na rzecz dalszej poprawy w zakresie zdrowia publicznego w Powiecie Radomszczańskim.

**SYTUACJA
EPIDEMIOLOGICZNA
W ZAKRESIE CHOROÓB
ZAKAŻNYCH**

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych jest własnym źródłem informacji na temat stanu zdrowia społeczeństwa. Systematyczne, wieloletnie gromadzenie danych statystycznych, czyli po prostu nadzór epidemiologiczny, daje możliwość obserwowania zmian w zachorowalności, trendów i tendencji oraz cykliczności występowania pewnych chorób, czy wreszcie skuteczności podejmowanych działań zapobiegawczych, w tym przede wszystkim szczepień ochronnych.

Czułość nadzoru decyduje między innymi o szybkości reagowania w przypadku pojawienia się chorób zawlekanych lub rzadko występujących, ale o dużym potencjale zakaźnym. Skuteczność funkcjonowania nadzoru w dużej mierze zależy od podstawowego ogniwa w systemie zbierania danych, jakim jest rzetelne zgłaszanie rozpoznanych przypadków. Problemy z przepływem informacji mogą w konsekwencji spowodować zbyt późne podjęcie działań zapobiegawczych, co w przypadku niektórych chorób zakaźnych grozi wybuchem epidemii.

Ocena sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie radomszczańskim została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań i zakażeń, jakie zostały zgłoszone do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Radomsku w 2018 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

W całej Polsce zgłaszanie, kwalifikacja i rejestracja zachorowań na niektóre choroby zakaźne opiera się na opracowanych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego „Definicjach przypadków chorób zakaźnych”. Zastosowanie powyższych definicji ma na celu ujednoczenie zgłaszalności i zapewnienie porównywalności danych, zbieranych w ramach nadzoru epidemiologicznego w Polsce oraz we Wspólnocie Europejskiej.

Analizą zostały objęte jednostki i zespoły chorobowe, które stanowiły problem epidemiologiczny, lub były monitorowane w ramach programów realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych dla społeczności lokalnej Państwowa Inspekcja Sanitarna włączona jest do funkcjonujących centralnych systemów monitorowania systemu epidemiologicznego w skali krajowej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych SRWE,
- rejestru ognisk epidemicznych ROE,
- elektronicznego systemu nadzoru nad szczepionkami ESNDS (e-szczepionka).

W roku 2018 przeprowadzono **441 wywiadów epidemiologicznych** dotyczących jednostek chorobowych zarejestrowanych w sprawozdaniu MZ 56, jak również chorób nie zakwalifikowanych do rejestracji.

Dane za rok 2018 zostały porównane z danymi za dwa poprzednie lata oraz w niektórych jednostkach chorobowych z danymi za pięć lat.

Współczynniki zapadalności dla chorób zostały policzone na 100 tys. ludności.

*Współczynnik zapadalności (zachorowalności) to liczba nowych zachorowań na określoną chorobę na danym terenie w określonym czasie w stosunku do liczby ludności wg stanu 30.06 * współczynnik (1000, 10000 czy 100000).*

Liczba mieszkańców powiatu radomszczańskiego wg danych GUS (stan na 30.06.2018 r.) w porównaniu do roku 2017 zmniejszyła się o 411 osób i wynosi:

Ludność tys. ogółem	Kobiety	Mężczyźni
113 559	57 944	55 615

W powiecie radomszczańskim ogółem w roku 2018 zarejestrowano **10 951 przypadków zachorowań** tj :

- 1101 zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia,
- 9 818 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę,
- 32 zachorowania na gruźlicę

w związku z czym **243 osoby** były hospitalizowane.

1.1. Choroby szerzące się drogą pokarmową

Salmonellozy - zatrucia pokarmowe

Mimo, iż od lat obserwuje się poprawę w zakresie higieny żywności (przygotowywanie, transport, składowanie oraz przyrządzanie i spożywanie potraw), co ma wpływ na zapadalność na te choroby, to i tak nadal zachorowania na zatrucia pokarmowe wymagają czujności oraz działań mających na celu podniesienie standardów sanitarnych.

W 2018 roku w powiecie radomszczańskim liczba zatruc pokarmowych w porównaniu do roku 2017 wzrosła. Zarejestrowano **38 zachorowań** wywołanych przez pałeczki *Salmonella*. 33 osoby chore wymagały hospitalizacji. Podobnie jak w latach poprzednich dominującym typem serologicznym była *Salmonella Enteritidis* (30 przypadków), *Salmonella Typhimurium* (4 przypadki).

Wszystkie przypadki miały charakter indywidualny i nie były powiązane ze sobą epidemiologicznie.

Grupę jednostek chorobowych, których występowanie wiąże się między innymi ze stanem sanitarnym przedstawia – *tabela 1*.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową

W 2018 r. rejestrowano dwa ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową tj.

1. pierwsze ognisko wystąpiło u osób uczestniczących w wycieczce do Albanii.

Zachorowały 3 osoby, w tym 1 dziecko do lat 14, które objęto nadzorem epidemiologicznym. Prawdopodobnym czynnikiem etiologicznym ogniska przenieszonego drogą pokarmową były bakterie *Shigella sp.*

2. drugie ognisko wystąpiło wśród osób wspólnie zamieszkujących wywołane wirusowym zapaleniem wątroby typu A. Zachorowały 3 osoby.

Uznano, że przyczyną wystąpienia ogniska było nieprzestrzeganie podstawowych zasad higieny – tj. mycia rąk przy przygotowywaniu i podawaniu posiłku.

Nośnikiem zakażenia był chory człowiek. Nadzorem epidemiologicznym objęto 7 osób.

Tabela 1. Zatrucia pokarmowe (liczba przypadków) w latach 2016-2018

Jednostka chorobowa	2018		2017		2016	
	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności
Zatrucia pokarmowe (<i>Salmonellozy</i>)	8	9,08	34	38,74	26	29,81
Zatrucia pokarmowe (<i>Czerwonka</i>)	3	3,40	0	0	0	0
Zatrucia pokarmowe (<i>Jadem kiełbasianym</i>)	0	0	0	0	0	0

Bakteryjne zakażenia jelitowe

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

- W 2018 r. zarejestrowano o trzy przypadki mniej niż w 2017 r. zakażeń z objawami żołądkowo-jelitowymi wywołanych przez czynniki bakteryjne oraz inne określone i nieokreślone bakterie (tabela 2).
- W 2018 r. zarejestrowano 51 przypadków biegunek i zapalenia żołądkowo-jelitowego o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 (w 2017 r. rejestrowano 75 przypadków).

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

wywołane przez *Clostridium difficile*

W 2018 r. zarejestrowano **39 przypadków** zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* (wsp. zapadalności 44,28).

Zachorowania wystąpiły głównie u osób starszych, w większości były to kobiety (24 przypadki), pochodzące ze wsi (14 przypadków). Zakażenia, u których rozpoznano *Clostridium difficile*, należą do osób często chorujących, poddawanych antybiotykoterapii. W roku poprzednim odnotowano 36 przypadków zachorowań.

W 2018 r. nie stwierdzono zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome.

W 2018 r. rejestrowano 3 przypadki prawdopodobne czerwonki bakteryjnej.

W 2018 r. w następstwie wykonanych badań laboratoryjnych zarejestrowano 8 nosicieli bakterii *Salmonella*, w tym 7 po przebyciu zakażenia pokarmowego, 1 w ramach badań ze styczności.

Nosiciel może stać się źródłem infekcji dla wrażliwych na zakażenie osób w jego środowisku. Dlatego ze względów epidemiologicznych ważne jest wykrywanie oraz leczenie nosicieli chorób zakaźnych. Po ustąpieniu nosicielstwa 7 nosicieli wykreślono z ewidencji.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Analizując sytuację zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy na przestrzeni kilku lat można zauważyć spadek zachorowań. W 2018 r. zarejestrowano 53 przypadki zachorowań (wsk. zapadalności 60,18), natomiast w 2017 r. było to 76 zarejestrowanych przypadków.

Zachorowania, które wystąpiły u dzieci do lat 2 w 2018 r. stanowiły 85% ogółu zachorowań. Zalecane szczepienia ochronne przeciwko zakażeniom rotawirusowym wykonano u 224 dzieci (w 2017 r. u 210 dzieci) – tabela 7.

Należy zauważyć, że do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi niemal wyłącznie w środowisku domowym. Liczba dzieci objętych opieką w formie zinstytucjonalizowanej np. w żłobkach jest niewielka. Organy władzy publicznej mają niewielki wpływ na zapobieganie zakażeniom i zatruciom pokarmowym w środowisku domowym. Pewien wpływ może odgrywać oświata zdrowotna poprzez kształtowanie zachowań prozdrowotnych na rzecz zwiększania higieny osobistej, otoczenia oraz higieny przygotowania posiłków, a także propagowanie szczepień ochronnych małych dzieci przeciw rotawirusom.

Tabela 2. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe w powiecie radomszczańskim w latach 2017- 2018

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	2018		2017		2016	
	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności
wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	4	4,54	2	2,27	7	8,02
wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i>	1	1,13	3	3,41	0	0
wywołane przez inne czynniki określone i nieokreślone	12	14,76	15	17,09	11	12,6
RAZEM	17	19,30	20	22,79	18	20,64

1.2. Wirusowe zapalenia wątroby

Wśród wirusów hepatotropowych możemy rozróżnić między innymi :

- wirus zapalenia wątroby typu A, który wywołuje wirusowe zapalenie wątroby typu A
- wirus zapalenia wątroby typu B, który wywołuje wirusowe zapalenie wątroby typu B
- wirus zapalenia wątroby typu C, który wywołuje wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2018 r. zarejestrowano **7 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu A** – potwierdzone badaniami serologicznymi tj. wykryto przeciwciała anty-HAV (w 2017 r. rejestrowano 3 przypadki).

Wirusowe zapalenie wątroby typu A to ostra choroba zakaźna do zakażenia której dochodzi głównie przez:

- kontakt bezpośredni z zakażonym człowiekiem (np. przeniesienie wirusa znajdującego się na nieumytych po wyjściu z toalety rękach);
- spożycie skażonego pożywienia (np. nieumytych owoców) i skażonej wody;
- kontakt seksualny z osobą zakażoną lub chorą.

Metody zapobiegania to: przestrzeganie zasad higieny osobistej, mycie rąk po wyjściu z toalety, mycie rąk przed przygotowaniem posiłków i przed jedzeniem, szczepienie osób zatrudnionych przy dystrybucji i produkcji żywności, usuwaniu odpadów komunalnych i płynnych nieczystości oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi, szczepienie dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży, które nie chorowały na WZWA, szczepienie osób wyjeżdżających do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW A.

Zachorowalność na wirusowe zapalenie wątroby krwiopochodne w powiecie radomszczańskim utrzymuje się na bezpiecznym poziomie i nie stanowi większego problemu epidemiologicznego.

Jest to następstwem konsekwentnej, wieloletniej realizacji szczepień ochronnych przeciwko wzv typu B oraz pełnienia w podmiotach leczniczych właściwego nadzoru epidemiologicznego eliminującego przyczyny szerzenia się tych zakażeń.

- W 2018 r. podobnie jak w 2017 r. nie rejestrowano zachorowań na ostre wirusowe zapalenie wątroby typu B.
- W 2018 r. w porównaniu do roku 2017 zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu B – przewlekłe nieznacznie wzrosła. Zarejestrowano 20 przypadków tj. o 5 przypadków więcej niż w 2017 r.
- W 2018 r. zarejestrowano 12 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typ C, w 2017 r. zarejestrowano 10 przypadków.

Większość zgłaszanych i rejestrowanych przypadków WZW B i C nadal stanowią przewlekłe WZW B i C, czyli przypadki zakażeń wirusami HBV i HCV, do których doszło przed kilkanaście latami co może świadczyć o lepszej zgłaszalności tych przypadków, a także o lepszej obecnie wykrywalności.

Sekcja Nadzoru Epidemiologii prowadziła nadzór nad osobami chorymi i osobami z kontaktu z chorym.

Ogółem w 2018 r. przeprowadzono nadzór nad *88 osobami z kontaktu z osobą zakażoną*.

1.3. Choroby wieku dziecięcego

Liczbę zachorowań na choroby wieku dziecięcego przedstawia *tabela 3*.

Tabela 3. Liczba zachorowań na choroby wieku dziecięcego w latach 2016-2018

Jednostka chorobowa	2018		2017		2016	
	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	współczynnik zapadalności
<i>Ospa wietrzna</i>	598	679,08	542	617,71	442	506,86
<i>Krztusiec</i>	53	60,18	23	26,21	40	45,87
<i>Świnka nagminne zapalenie przyusznic</i>	9	10,22	1	1,13	0	0
<i>Różyczka</i>	1	1,13	2	2,27	3	3,44
<i>Płonica</i>	6	6,81	14	15,95	43	49,31
<i>Odra</i>	0	0	0	0	0	0

- W 2018 r. zapadalność na **krztusiec** w porównaniu z 2017 r. wzrosła, przy czym 92% zarejestrowanych zachorowań stanowiły przypadki możliwe (49 przypadki) tj. takie, w których rozpoznanie postawiono na podstawie obrazu klinicznego, bez potwierdzenia laboratoryjnego. Można przypuszczać, że część zachorowań zgłoszonych jako przypadki krztuśca może być spowodowana przez pałeczki krztuśca rzekomego lub nawet inne drobnoustroje.
- W 2018 r. w porównaniu do roku 2017 odnotowano wzrost zapadalności na **ospę wietrzną**. Zarejestrowano **598 przypadków**. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w przedziale wiekowym 5-9 lat (259 przypadków). Zachorowania na tą chorobę cechują się cykliczną zmiennością charakterystyczną dla chorób wieku dziecięcego. Na ospę wietrzną nie są prowadzone obowiązkowe szczepienia (za wyjątkiem grup ryzyka).
- W 2018 r. rejestrowano **9 zachorowań** na **świnkę**, **1 zachorowanie** na **różyczkę**. Zmniejszenie liczby tych zachorowań zapewne spowodowane jest wprowadzeniem do kalendarza obowiązkowych szczepień ochronnych, ale może być również wynikiem cyklicznej zmienności liczby zachorowań na te choroby.
- W 2018 r. zmniejszyła się liczba zachorowań na **płonicę**.
- W 2018 r. podobnie jak w 2017 r. nie rejestrowano przypadków zachorowań na **odrę**.

1.4. Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego – neuroinfekcje

W 2018 r. rejestrowano 2 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii bakteryjnej i jedno zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii wirusowej (wsp. zapadalności 1,13).

1.5. Choroba inwazyjna

- W 2018 r. rejestrowano **2 przypadki** inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* tj. posocznica, zapalenie opon mózgowo- rdzeniowych (w 2017 r. rejestrowano 1 przypadek posocznicy).
- W 2018 r. nie rejestrowano przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*, (w 2017 r. rejestrowano 1 przypadek).
- W 2018 r. nie rejestrowano przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej - *Neisseria meningitidis*, (w 2017 r. nie rejestrowano przypadków).
- W 2018 r. nie rejestrowano przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae typu b*, (w 2017 r. rejestrowano 1 przypadek).

1.6. Inne choroby zakaźne

Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W 2018 r. podobnie jak w 2017 r. zgłoszono **2 przypadki** nowe zakażenie HIV.

W 2018 r. rejestrowano **1 przypadek AIDS** – Zespół nabytego upośledzenia odporności

Choroby przenoszone drogą płciową

W 2018 r. rejestrowano **1 przypadek kiły** – inne postacie kiły i kiła nieokreślona (w 2017 r. rejestrowano 2 przypadki kiły tj. 1 przypadek kiły wczesnej, 1 przypadek kiły późnej).

Grypa i zachorowania grypopodobne

W 2018 r. do PSSE Radomsko zgłoszono **9 818** zachorowań i podejrzeń zachorowań na **grypę** (wsp. zapadalności 11 149,22), w tym 3304 zachorowań u dzieci do lat 14. Dane pochodzą ze sprawozdań MZ-55 - meldunki o zachorowaniach i podejrzaniach zachorowań na gripę. Kontynuowano nadzór epidemiologiczno-wirusologiczny nad gripą oparty na wybiórczym nadzorze epidemiologicznym tzw. systemie SENTINEL.

W nadzorze SENTINEL w 2018 r. uczestniczyło dwóch lekarzy z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Gomunicach.

Nie pobrano prób do badań wirusologicznych w kierunku grypy i innych wirusów oddechowych.

Skutecznym sposobem ochrony przed gripą jest unikanie dużych skupisk ludzkich w okresie epidemii, utrzymanie właściwego poziomu higieny osobistej i środowiska oraz poddanie się szczepieniom ochronnym. Rozpowszechnianie szczepień p/ grypie nadal jest niewielkie i nie ma wpływu na sytuację epidemiologiczną choroby (tabela 5).

Najwyższą tygodniową zapadalność w 2018 r. zanotowano w okresie od :

- 23.01.2018 r. do 31.01.2018 r.

Gruźlica

W 2018 r. w PSSE w Radomsku zarejestrowano **32 przypadki** rozpoznanej **gruźlicy** tj. o 16 przypadków mniej niż w 2017 r. (wsp. zapadalności 36,33), w tym 25 przypadków gruźlicy potwierdzonej mikroskopowym badaniem z posiewem bakteriologicznym.

Objęto nadzorem epidemiologicznym 191 osób z kontaktu domowego, w miejscu pracy i nauki.

Wyższą zapadalność rejestrowano wśród mieszkańców miasta, oraz wśród mężczyzn. Najwyższą zapadalność odnotowano w grupach wiekowych u osób powyżej 50 roku życia (20 osób), od 30 do 50 roku życia (12 osób).

W 2018 r. w powiecie radomszczańskim rejestrowano 1 zgon z powodu gruźlicy (w 2017 r. rejestrowano 3 zgony).

W 2018 r. wystąpiło ognisko gruźlicy w skupisku tj. DPS. Zachorował pensjonariusz. Postępowano zgodnie z „Procedurą postępowania w zakresie zwalczania i zapobiegania gruźlicy na terenie województwa łódzkiego”. Objęto nadzorem osoby z otoczenia.

Borelioza z Lyme

Spośród innych chorób zakaźnych podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu i rejestracji wymienić należy boreliozę.

Na terenie działania PSSE Radomsko w 2018 r. zarejestrowano spadek zachorowań na boreliozę z Lyme. Zarejestrowano **52 przypadki boreliozy** (wsp . zapadalności 59,05), w 2017 r. rejestrowano 64 przypadki.

Wg definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego 46 przypadków zostało zakwalifikowanych jako potwierdzone na podstawie badań laboratoryjnych lub stwierdzenia obecności rumienia wędrującego. We wszystkich przypadkach wdrożono antybiotykoterapię.

Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę

Na **150 osób**, które miały kontakt ze zwierzętami, 12 osób zakwalifikowano do szczepień i zaszczepiono.

W 2018 r. zarejestrowano o 12 przypadków więcej pokąsań przez zwierzęta niż w 2017 r. Sekcja Nadzoru Epidemiologii PSSE w Radomsku ściśle współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie chorób odzwierzęcych.

Najczęstszymi sprawcami pokąsań były zwierzęta domowe, głównie psy (133 przypadków), koty (22 przypadki).

Prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz zakażeń

W 2018 r. przeprowadzono **441 dochodzeń epidemiologicznych/ wywiadów**, w związku ze zgłoszeniem zachorowania lub podejrzenia zachorowania na chorobę zakaźną zgodnie z ustawą o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Dochodzenia prowadzone były w jednostkach chorobowych, w których wymagane jest ustalenie źródła zakażenia, wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie, objęcie nadzorem osób chorych oraz osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie, ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez zwierzę, przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Dochodzeniem epidemiologicznym objęto ogółem **388 osób**.

W ramach nadzoru pobrano **317 prób** od 214 osób (od chorych, nosicieli, ozdrowieńców, osób ze styczności z chorym lub nosicielem).

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

Najważniejszym celem zdrowotnym szczepień ochronnych jest zapobieganie określonemu zakażeniu lub chorobie zakaźnej u zaszczepionej osoby lub populacji.

Uodpornienie czynne dzieci w Polsce wykonywane jest w drodze realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

Szczepienia ochronne w powiecie radomszczańskim prowadzone są w **27 podmiotach leczniczych** w tym 4 podmioty nadzorowane przez WSSE w Łodzi.

Podczas przeprowadzonych kontroli w punktach szczepień zwrócono szczególną uwagę na:

- wdrażanie obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych,
- stan zaszczepienia dzieci i młodzieży,
- postępowanie z preparatami szczepionkowymi zgodnie z opracowaną procedurą,
- maksymalne wykorzystanie szczepionek wielodawkowych,
- daty ważności, sposób magazynowania i transportowania preparatów szczepionkowych,
- prawidłowe opracowanie dokumentacji związanej z niepożądanymi odczynami poszczepiennymi,
- ocena funkcjonowania monitoringu w urządzeniach chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych w punktach szczepień.

W Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Radomsku urządzenia chłodnicze służące do przechowywania preparatów szczepionkowych posiadają elektroniczny system całodobowego monitoringu z funkcją odczytu temperatury i powiadamiania alarmowego (w przypadku odchylenia od normy) na telefon komórkowy. Urządzenia chłodnicze w przypadku przerwy w dostawie prądu zasilane są przez agregat prądotwórczy.

Transport preparatów szczepionkowych z PSSE do podległych placówek medycznych pozostaje w gestii odbiorcy preparatów i odbywa się z zachowaniem ciągłości łańcucha chłodniczego (termotorba z wkładami chłodzącymi i termometrem).

W placówkach POZ szczepionki przechowywane są w sposób prawidłowy w lodówkach w temperaturze +2 do +8 stopni C. Prowadzone są rejestry codziennego pomiaru wskazań termometrów w urządzeniach chłodniczych. Placówki posiadają również możliwość całodobowego monitoringu z funkcją odczytu temperatury i powiadamiania alarmowego (w przypadku odchylenia od normy) na telefon komórkowy.

W roku 2018 w jednej placówce nastąpiła przerwa w dostawie energii elektrycznej, w związku z czym nastąpiło przerwanie łańcucha chłodniczego i preparaty szczepionkowe były przechowywane w niewłaściwych warunkach. W placówce tej po zasięgnięciu opinii producentów szczepionek i decyzji kierownika preparaty szczepionkowe zostały zutylizowane. Realizacja szczepień ochronnych w ramach Programu Szczepień Ochronnych ma wpływ na sytuację epidemiologiczną nadzorowanego terenu, w szczególności przyczynia się do spadku liczby zachorowań na choroby zakaźne i spadku liczby występujących powikłań po przebytej chorobie.

W 2018 r. zarejestrowano **11 niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP)**, w tym 10 łagodnych i 1 poważny.

W tabeli 4 porównano liczbę oraz rodzaj NOP zarejestrowanych w PSSE Radomsko w latach 2012-2018.

Tabela 4. Niepożądane odczyny poszczepienne w latach 2012-2018

Rok	Ilość i rodzaj NOP			
	Ogółem	Łagodny	Poważny	Ciężki
2012	6	5	1	0
2013	9	8	0	1
2014	9	7	1	1
2015	10	9	1	0
2016	16	12	3	1
2017	22	17	5	0
2018	11	10	1	0

Niepokojącym trendem dla całej populacji może okazać się systematycznie zyskująca na popularności tendencja do unikania szczepień, działanie ruchów antyszczepionkowych lub inna przyczyna nie podawana przez rodziców/ opiekunów.

Liczbę rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych przez liczbę dzieci, u których nie zrealizowano obowiązkowych szczepień zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, stan na dzień 31.12.2018 r., przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5 Liczba rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz liczba dzieci u których nie zrealizowano obowiązkowych szczepień zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, stan na dzień 31.12.2018 r.

ROK	liczba rodziców/ opiekunów prawnych dzieci uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych	liczba dzieci nie szczepionych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi
2016	49	2
2017	93	63
2018	103	70

Działania podjęte przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku w latach 2015-2018 dot. rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6 Działania podjęte przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku w latach 2016-2018 dot. rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych.

ROK	liczba wezwań/upomnień zawierających wezwanie do obowiązku szczepień z zapewnieniem skierowania sprawy na drodze egzekucji administracyjnej	liczba tytułów wykonawczych przekazanych do Wojewody
2016	12	9
2017	38	23
2018	49	46

W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła liczba rodziców/ opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych swoich dzieci. Wg informacji uzyskiwanych z placówek medycznych przyczyna uchylania się rodziców/opiekunów prawnych od obowiązku szczepień ochronnych, najczęściej była nieznana.

Na pogłębienie się zjawiska negatywnej postawy rodziców do uodparniania swoich dzieci, wpływ mają też prawdopodobnie ruchy antyszczepionkowe, które wg WHO stanowią największe zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Ze względu na stale rosnącą liczbę osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, konieczne jest kontynuowanie akcji edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych. Ważnym źródłem informacji o szczepieniach ochronnych jest strona internetowa uruchomiona w ramach akcji informacyjnej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” i strona Państwowego Zakładu Higieny <http://szczepienia.pzh.gov.pl/>

Duża liczba użytkowników świadczy o potrzebie prowadzenia portali, dzięki którym opiekunowie mogą uzyskać rzetelną informację na temat szczepień ochronnych.

Portal Szczepienia.info jako jedyny w Polsce jest członkiem sieci Vaccine Safety Network (VSN), podlegającej Światowej Organizacji Zdrowia, która obejmuje wiarygodne strony internetowe poświęcone tematyce szczepień w różnych językach. Portal posiada akredytację WHO i jest wymieniany na liście stron internetowych WHO polecanych jako informujące o szczepieniach w sposób rzetelny i wiarygodny. Przeprowadzony w ostatnich tygodniach przez WHO audyt portalu *szczepienia.info* zakończył się wynikiem celującym.

Na podstawie art. 17 ust. 11 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 151 z późn. zm.) ogłasza się Program Szczepień Ochronnych na dany rok, który stanowi załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego.

Program Szczepień Ochronnych zwany dalej „PSO”, składa się z następujących części:

I. Szczepienia obowiązkowe.

A. Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży według wieku – kalendarz szczepień.

B. Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przestankami klinicznymi lub epidemiologicznymi.

C. Szczepienia poekspozycyjne.

II. Szczepienia zalecane.

III. Informacje uzupełniające – zasady szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym.

IV. Ogólne zasady przeprowadzania i organizacji szczepień.

Stan uodpornienia szczepionkami zalecanymi osób w powiecie radomszczańskim w latach 2015 - 2018 przedstawia *tabela 7*.

Tabela 7. Stan uodpornienia szczepionkami zalecanymi osób w powiecie radomszczańskim w latach 2015-2018

Uodpornienie przeciw chorobie	2018	2017	2016	2015
Rotawirusy	224	210	184	184
p/wirusowi brodawczaka ludzkiego	8	8	5	11
przeciw inwazyjnym zakażeniom <i>Streptococcus pneumoniae</i>	311 <i>oprócz osób szczepionych zgodnie z PSO</i>	255 <i>oprócz osób szczepionych zgodnie z PSO</i>	375	319
<i>Neisseria meningitidis</i>	252	68	84	50
Wzw typ A	57	57	21	24
Wzw typ B	1541	1567	1754	1852
Kleszczowe zapalenie mózgu	73	26	60	44
Dur brzuszny	30	48	35	20
Ospa wietrzna	62	51	64	39
Grypa	1906	1620	1341	1478

- W 2018 r. wzrosła liczba dzieci, młodzieży i osób dorosłych zaszczepionych preparatami szczepionkowymi zalecanymi przeciw grypie, rotawirusom, kleszczowemu zapaleniu mózgu i ospie wietrznej. Nastąpił znaczny wzrost osób zaszczepionych przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* i przeciw inwazyjnym zakażeniom *Neisseria meningitidis*. Spowodowane to było prowadzeniem szczepień ochronnych akcyjnych p/ pneumokokom "Wiosna bez pneumokoków" oraz szczepień ochronnych akcyjnych przeciw *Neisseria meningitidis*.
- W 2018 r. na podobnym poziomie co w roku 2017 utrzymuje się szczepienie przeciw WZW typu B, WZW typu A.

Analizę wykonawstwa szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku w powiecie radomszczańskim zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w latach 2017-2018 przedstawia *tabela 8*.

Tabela 8. Analiza wykonawstwa szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży według wieku zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w latach 2017-2018

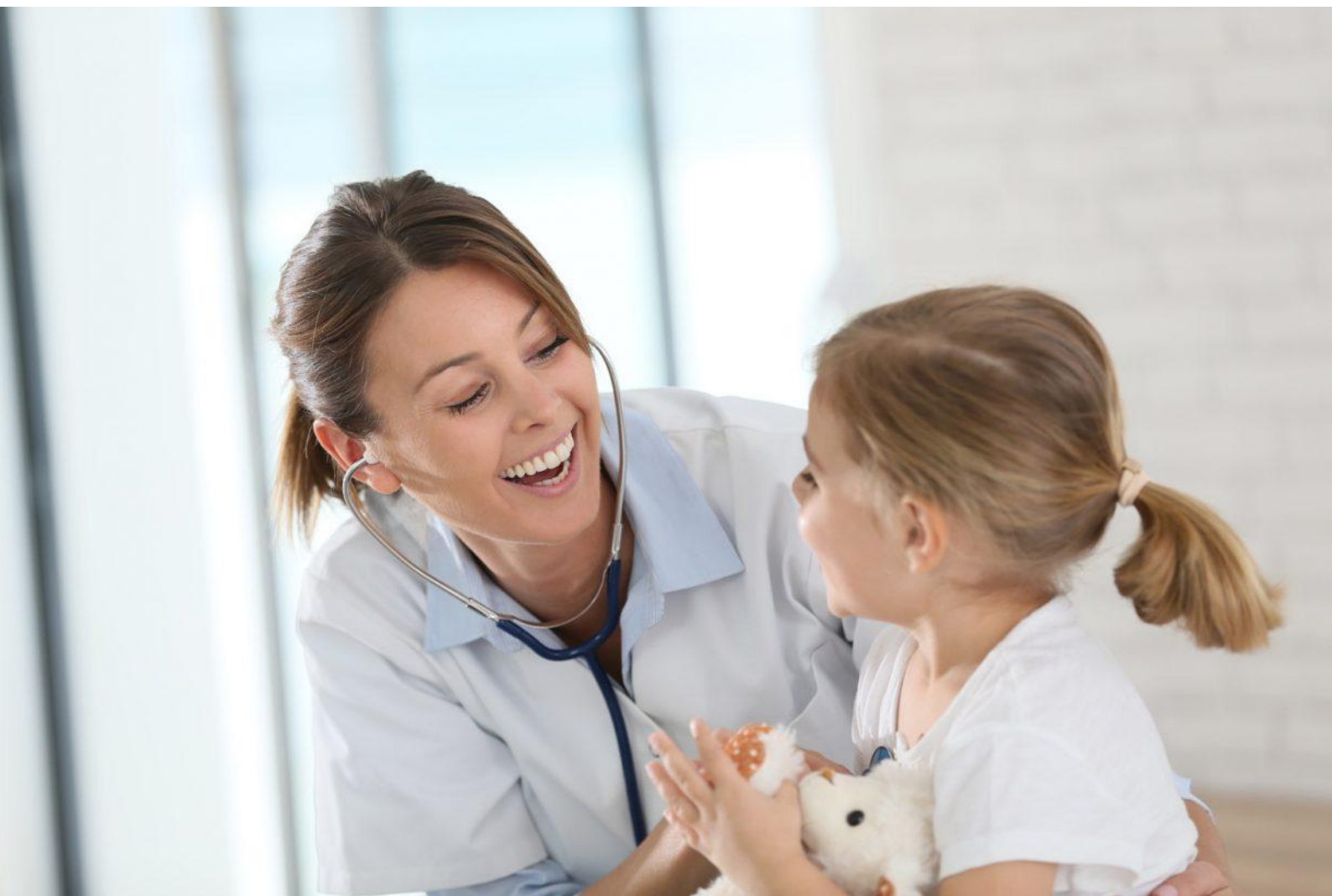
Rodzaj szczepienia	Rok sprawozdawczy 2018		Rok sprawozdawczy 2017	
	rok urodzenia	wykonawstwo	rok urodzenia	wykonawstwo
GRUŻLICA – szczepionka BCG noworodki	2018	98,4	2017	98,63 %
	2017	98,9	2016	99,25 %
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY typu B (WZW typu B) szczepienie pierwotne i uzupełniające	2018	82,1	2017	85,1 %
	2017	98,4	2016	98,6 %
BŁONICA, TEŻEC, KRZTUSIEC szczepienie pierwotne	2018	48,3	2017	44,3 %
POLIOMYELITIS szczepienie pierwotne	2018	48,3	2017	44,3 %
HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b szczepienie pierwotne	2018	48,3	2017	44,3 %
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA szczepienie podstawowe	2017	81,9	2016	79,7 %
	2016	95,3	2015	96,1 %
BŁONICA, TEŻEC, KRZTUSIEC szczepienie pierwotne i uzupełniające	2017	96,3	2016	96,0 %
	2016	97,9	2015	98,4 %
POLIOMYELITIS szczepienie pierwotne i uzupełniające	2017	96,3	2016	96,0 %
	2016	98,1	2015	98,4 %
HAEMOPHILUS INFLUENZAE typu b szczepienie pierwotne i uzupełniające	2017	96,3	2016	96,1 %
	2016	98,0	2015	98,9 %
STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE szczepienie pierwotne i uzupełniające	2018	64,2	-	-
	2017	96,8	-	-
BŁONICA, TEŻEC, KRZTUSIEC 6-ty rok życia szczepienie I przypominające	2013	83,8	2012	85,5 %
	2012	95,9	2011	95,4 %
POLIOMYELITIS 6-ty r. ż. szczepienie I przypominające	2013	83,8	2012	85,5 %
	2012	95,8	2011	95,3 %
ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA 10-ty rok życia szczepienie przypominające	2009	90,01	2008	89,5 %
	2008	96,9	2007	97,0 %
BŁONICA, TEŻEC, KRZTUSIEC 14-ty rok życia szczepienie II przypominające	2005 2004	92,0 97,8	2004	93,6 %
	2000	86,9	1999	85,0 %
BŁONICA, TEŻEC 19-ty r. ż. szczepienie III przypominające	1999	92,4	1998	94,7 %

Z tabeli 8 wynika:

1. Wyszczepialność noworodków p/gruźlicy nieznacznie zmniejszyła się z 98,63% na 98,41%.
2. Nie zaszczepionych pozostało 15 dzieci (rodzice ośmiorga dzieci nie wyrażają zgody na szczepienie, czworo dzieci – okresowe odroczenia lekarskie, troje dzieci uchylający się od obowiązku szczepień ochronnych). Natomiast z rocznika 2017 nadal nie zaszczepiono 10 dzieci z powodu (rodzice 6 dzieci uchylają się od szczepień, jedno dziecko przybyło z zagranicy), troje dzieci - odroczenie przez lekarza.
3. Uodpornienie małych dzieci p/ WZW B utrzymuje się na podobnym poziomie.
4. Zaszczepienie małych dzieci w pierwszym i drugim roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis nieznacznie zmniejszyło się z powodu czasowych odroczeń od szczepień ochronnych oraz uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych.
5. Szczepienie p/odrze, śwince, różyczce na podobnym poziomie (osoby niezaszczepione to osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych, czasowe odroczenia).
6. Liczba zaszczepionych w 6-tym roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis nieznacznie zmniejszyła się.
7. Ilość zaszczepionych w 14-tym roku życia p/błonicy, tężcowi, krztuścowi utrzymuje się na podobnym poziomie w porównaniu do roku ubiegłego.
8. Ilość zaszczepionych w 19-tym roku życia p/błonicy, tężcowi nieznacznie zmniejszyła się.

Przedstawiona analiza potwierdza, iż szczepienia ochronne na terenie powiatu radomszczańskiego zapewniają wysoki odsetek osób zaszczepionych i zabezpieczają przed szerzeniem się chorób zakaźnych. Dla większości chorób, przeciwko którym realizowane są obowiązkowe szczepienia przyjmuje się, że odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu co najmniej ok. 95% populacji, co w przypadku wielu chorób udało się osiągnąć.

**STAN SANITARNY, TECHNICZNY,
FUNKCJONALNOŚĆ
POMIESZCZEŃ PODMIOTÓW
LECZNICZYCH STACJONARNYCH
I AMBULATORYJNYCH**

II. STAN SANITARNY, TECHNICZNY, FUNKCJONALNOŚĆ POMIESZCZEŃ PODMIOTÓW LECZNICZYCH STACJONARNYCH I AMBULATORYJNYCH

Sekcja Nadzoru Epidemiologii w 2018 r. podobnie jak w latach poprzednich realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi stacjonarnymi i ambulatoryjnymi obejmowało kontrolę: funkcjonalności, stanu technicznego obiektów, zaopatrzenia w wodę, utrzymania czystości powierzchni pomieszczeń, postępowania z bielizną i odpadami medycznymi. Istotną z uwagi na bezpieczeństwo pacjentów i personelu jest ocena i egzekwowanie prawidłowości prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji w nadzorowanych obiektach.

Nadzorem objęto również sposób prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń chorób zakaźnych.

1. Działalność kontrolno-represyjna

Pod stałym nadzorem Sekcji Nadzoru Epidemiologii PSSE w Radomsku znajduje się ogółem **255 obiektów** w tym:

Działalność wykonywana przez podmioty lecznicze ogółem 70 tj.:

Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

- Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze: 2
- Inne: 1

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

- Przychodnie, Ośrodki Zdrowia, Poradnie: 52
- Medyczne laboratoria diagnostyczne: 3
- Zakłady rehabilitacji: 2
- Inne: 10 (Pogotowia Ratunkowe: 3, punkty pobrań materiału do badań: 6, Regionalne centrum krwiodawstwa:1)

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową ogółem 185 tj.:

Indywidualne praktyki lekarskie, Specjalistyczne praktyki lekarskie, Grupowe praktyki lekarskie, w tym 9 inne (sklepy medyczne: 7, transport sanitarny: 1, gabinety lekarskie NATURA: 1).

Ogółem w podmiotach leczniczych przeprowadzono **123 kontrole**.

Wydano **6 decyzji administracyjnych** tj. 2 decyzje merytoryczne, 1 decyzja zmieniająca, 1 decyzja nakazująca leczenie, 1 decyzja opłatowa.

W 2018 r. nie stosowano karania mandatowego.

2. Stan techniczny i funkcjonalność pomieszczeń nadzorowanych obiektów

Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w 2018 r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi, prowadzącymi działalność medyczną ocenia się, że z roku na rok stan placówek pod względem sanitarno – higienicznym ulega poprawie.

Stan sanitarno – techniczny nadzorowanych obiektów ocenia się pozytywnie, drobne usterki techniczne, na które wydano zalecenia dotyczyły: NZOZ TMK, NZOZ MEDAX, NZOZ MEDYK (uchybień te nie miały znacznego wpływu na jakość wykonywanych usług). SPZOZ w Kodrębie dostosował obiekt do wymagań *rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26.06.2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą* zgodnie z programem dostosowawczym tj. zapewnił kabinę higieny intymnej odpowiednio wyposażoną w poradni ginekologicznej.

We wszystkich podległych podmiotach leczniczych stosowane są środki dezynfekcyjne zgodnie z *ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych*. Nie stwierdzono braków w zaopatrzeniu w te preparaty. Osoby przeprowadzające dezynfekcję ściśle przestrzegają ustalonych procedur opracowanych przez placówki. Środki dezynfekcyjne są dobierane właściwie (spektrum, czas, zastosowanie).

Wyniki kontroli prowadzonych w ramach interwencji

Do Sekcji Nadzoru Epidemiologii w Radomsku w 2018 r. wpłynął 1 wniosek od ludności o podjęcie interwencji w sprawie:

- nieprzestrzegania procedur higieniczno sanitarnych i złego stanu sanitarno-technicznego w Niepublicznym Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczy „FAMILY” 97-570 Taras 46 A gm. Przedbórz.

Kontrola sanitarna przeprowadzona w tym obiekcie nie wykazała nieprawidłowości.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie sterylizacji dokonano oceny procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. Na terenie powiatu ogółem zarejestrowanych jest 76 urządzeń sterylizacyjnych. W placówkach prowadzona jest kontrola wewnętrzna procesów sterylizacji. W 2018 r. ogółem w placówkach medycznych do badań skuteczności sterylizacji zużyto 1684 testów spora A – 16 prób kwestionowano. Wysoka skuteczność procesu sterylizacji oznacza osiągnięcie wysokiego stopnia bezpieczeństwa podczas wykonywania zabiegów naruszających ciągłość tkanek.

Sterylizacja przeprowadzana jest w autoklawach parowych usytuowanych w gabinetach zabiegowych lub w oddzielnych pomieszczeniach/aneksach przeznaczonych wyłącznie do tego celu. Coraz więcej placówek dostosowało warunki w jakich przeprowadzane są czynności związane z obróbką narzędzi – reorganizacja polegała przede wszystkim na zachowaniu ruchu jednokierunkowego w ciągu technologicznym sterylizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W 2018 r. nie przeprowadzano zabiegów dezynsekcji, natomiast zabiegi deratyzacji przeprowadzane były sporadycznie w pomieszczeniach gospodarczych, piwnicach.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu z bielizną czystą i brudną.

Miejsca gromadzenia bielizny brudnej wydzielane są poza pomieszczeniami w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Bielizna gromadzona jest w workach foliowych. Pranie i dezynfekowanie bielizny odbywa się zgodnie z ustalonymi zasadami za pomocą środków dopuszczonych do obrotu.

W NZOZ ZPO Taras bielizna prana jest w wydzielonym pomieszczeniu – pralni.

Centrum Medyczne AGAMED – Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Pławnie ul. Radomszczańska 17, podpisał umowę na usługi pralnicze z PPHU A`TU SERVICE 95 – 020 Andrespol ul. Urocz 1.

Natomiast NZOZ „MEDAX” i NZOZ „PROMED” zawarł umowę na pranie bielizny i odzieży ochronnej z Toruńskimi Zakładami Materiałów Opatrunkowych S.A. w Toruniu – Pralnia „Citonet” w Łodzi, ul. Świętojańska 5/9, natomiast bielizna pochodząca z Centrum Dializa – Stacja Dializ Radomsko prana jest przez firmę MediSept spółka z o.o. Motycz z Konopnicy. Poza tym SPZOZ Kobieli Wielkie zawarł umowę na pranie odzieży ochronnej z Pralnią Chemiczną Agata Zimoch Radomsko ul. Sadowa 5

Nadzorowane podmioty lecznicze coraz częściej stosują bieliznę jednorazowego użytku (podkłady, serwety, ręczniki). Odzież ochronna zazwyczaj prana jest we własnym zakresie.

Kontrole sanitarne z zakresu gospodarki odpadami pochodzenia medycznego w podmiotach leczniczych w 2018 r. nie wykazały nieprawidłowości. Transport wewnętrzny odpadów medycznych i magazynowanie odbywa się w sposób prawidłowy, podmioty lecznicze posiadają podpisane umowy na transport i utylizację odpadów pochodzenia medycznego z firmami posiadającymi stosowne zezwolenia.

W jednym podmiocie leczniczym wydano decyzję administracyjną w zakresie zapewnienia przenośnego urządzenia chłodniczego posiadającego wewnątrz wykonane z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję. Nieprawidłowość została usunięta w terminie.

Odpady komunalne gromadzone są w kontenerach/pojemnikach. Wywozem zajmują się wyspecjalizowane firmy.

3. Ocena działalności zespołów do spraw zakażeń szpitalnych

Zakażenia wewnątrzszpitalne to jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla hospitalizowanych pacjentów. Zakażeń tych nie można całkowicie wyeliminować, a jedynie doprowadzić do minimalizacji ich występowania.

We wszystkich podmiotach leczniczych, w których udzielane są całodobowe świadczenia zdrowotne powołane zostały Zespoły ds. Zakażeń Zakładowych.

W Szpitalu Powiatowym w Radomsku i pozostałych stacjonarnych placówkach świadczących usługi całodobowo w 2018 r. rejestrowano trzy ogniska epidemiczne.

Bieżąca działalność zespołów ds. zakażeń koncentruje się na analizowaniu i aktualizowaniu procedur epidemiologicznych, adekwatnie do dostrzeganych zagrożeń, zmieniających się wymagań w nowelizowanych przepisach prawnych, standardów postępowania i potrzeb medycznych.

Cały personel szpitala musi posiadać wiedzę w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych. Wiedzę tę trzeba poprzeć właściwą, codzienną praktyką, z konsekwentnym przestrzeganiem i egzekwowaniem obowiązujących procedur i standardów.

Wnioski:

1. Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń na terenie powiatu radomszczańskiego w 2018 r. można określić jako stabilną.

Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, nie rejestrowano przypadków chorób wymagających uruchamiania systemu wczesnego ostrzegania takich jak: cholera, dżuma, ospa prawdziwa, nie zaistniały zdarzenia, których następstwa mogłyby wywołać konieczność uruchamiania elementów zarządzania kryzysowego.

2. W 2018 r. liczba zachorowań na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 w porównaniu do roku 2017 spadła.
3. W porównaniu do 2017 r., w roku 2018 o 141 przypadków zmniejszyła się zapadalność na gripę sezonową.
4. Zaobserwowano spadek zachorowań na choroby wieku dziecięcego tj. różyczkę, płonicę natomiast zaobserwowano wzrost zachorowań na krztusiec, świnkę i ospę wietrzną. W/w choroby cechują się cykliczną zmiennością charakterystyczną dla chorób wieku dziecięcego.
5. W 2018 r. zwiększyła się liczba zachorowań na WZW typu A, zarejestrowano 7 przypadków.
6. Liczba osób pokąsanych przez zwierzęta zwiększyła się w stosunku do 2017 r., liczba osób, u których podjęto decyzję o szczepieniu p/ wścieklicznie utrzymała się na podobnym poziomie.
7. W 2018 r. zmniejszyła się zapadalność na gruźlicę. Chorobę tą głównie wykryto u osób w wieku powyżej 50 roku życia, częściej u mężczyzn niż kobiet i u mieszkańców miast niż wsi. Wystąpiło ognisko gruźlicy w DPS – zachorował jeden pensjonariusz. Postępowano zgodnie z wytycznymi Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi. Nie udało się ustalić źródła zakażenia.
8. Zarejestrowano 2 osoby zakażone HIV oraz 1 osobę chorą na AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności.
9. Zarejestrowano 1 zachorowanie na kiłę.
10. W 2018 r. zarejestrowano 3 zgony z powodu choroby zakaźnej.
11. Ważną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych spełnia rzetelne upowszechnianie wiedzy o chorobach zakaźnych i zakażeniach.
12. Program Szczepień Ochronnych realizowany był zadawalająco. Dla większości chorób, przeciwko którym realizowane są obowiązkowe szczepienia przyjmuje się, że odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu co najmniej ok. 95% populacji, co w przypadku wielu chorób udało się osiągnąć.
13. Niepokojącym trendem dla całej populacji może okazać się systematycznie zyskująca na popularności tendencja do unikania szczepień, działanie ruchów antyszczepionkowych. W 2018 r. zwiększyła się w porównaniu do roku 2017 liczba osób uchylających się od szczepień ochronnych. Zarejestrowano 70 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych. Ze względu na stale rosnącą liczbę osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, konieczne jest kontynuowanie akcji edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych.
14. Analiza stanu sanitarnego podmiotów leczniczych wskazuje, że placówki zorganizowane są prawidłowo i spełniają w podstawowym zakresie obowiązujące wymogi sanitarno-epidemiologiczne.
15. Na podstawie uzyskanych dokumentów wynika, że rejestracja zakażeń szpitalnych jest nadal w trakcie wdrażania i wymaga dalszego udoskonalenia.

**Jakość wody
przeznaczonej
do spożycia
oraz wody do kąpieli**

III. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA ORAZ WODY DO KĄPIELI

1. Informacje ogólne:

Nadzorem objęto **36 urządzeń wodociągowych**, w tym:

- wodociągi o produkcji ≤ 100 [m³/d] – 9 obiektów;
- wodociągi o produkcji 101 – 1000 [m³/d] – 25 obiekty;
- wodociągi o produkcji 1001 – 10 000 [m³/d] – 2 obiekty;

oraz 6 indywidualnych ujęć, z których woda jest wykorzystywana w ramach działalności gospodarczej, w budynkach użyteczności publicznej, w podmiotach działających na rynku spożywczym.

W ramach prowadzonego nadzoru pobrano do badań ogółem **312 próbek wody**, w tym:

- 264 próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z urządzeń i sieci wodociągowej;
- 32 próbki ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego, użyteczności publicznej oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą całodobową, w celu oceny stopnia skażenia pałeczkami *Legionella sp.*;
- 15 próbek wody basenowej;
- 1 próbkę wody z kąpieliska.

2. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Na podstawie wyników badań próbek wody pobranych z w/w urządzeń wodociągowych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku ocenił, iż jakość wody w nadzorowanych wodociągach na koniec 2018 roku spełniała wymagania.

Wodociągi, w których jakość wody w ciągu roku nie spełniała wymagań określonych w rozporządzeniu MZ w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi:

- Indywidualne ujęcie wody Gospodarstwo Rolne Chełmo 104 (*Escherichia coli*, bakterie grupy coli);
- Wodociąg Józefów Stary (bakterie grupy coli);
- Wodociąg Przedbórz, ul. Konecka 52 (ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Rędziny (ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Radomsko (bakterie grupy coli);
- Wodociąg Strzałków (ogólna liczba mikroorganizmów).

Po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia konsumentów, PPIS w Radomsku stwierdził:

- brak przydatności wody do spożycia w indywidualnym ujęciu wody w Chełmie i w wodociągu Józefów Stary oraz nakazał podjęcie działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do zgodnej z obowiązującymi normami;
- warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągach: Przedbórz ul. Konecka Nr 52, Rędziny, Radomsko, Strzałków oraz nakazał doprowadzenie jakości wody w wyżej wymienionych urządzeniach wodociągowych do wymagań określonych przepisami.

Kontrolne badania wody wykonane po zakończeniu działań naprawczych wykazały, iż jakość wody uległa poprawie w tych wodociągach.

Okresowe pogorszenie jakości wody w zakresie wskaźników mikrobiologicznych i/lub parametrów fizykochemicznych wystąpiło w następujących obiektach:

- Indywidualne ujęcie wody Gospodarstwo Rolne Chełmo 104 (azotany);
- Indywidualne ujęcie wody Niedośpielin 70, Zakład Przetwórstwa Mięsnego „GAIK” (chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Kobile Wielkie (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Przerąb (bakterie grupy coli);
- Wodociąg Kietlin (ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Sekursko (ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Rędziny (bakterie grupy coli);
- Wodociąg Kamieńsk (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów);
- Wodociąg Włodzimierz (bakterie grupy coli);
- Wodociąg Radomsko (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów);

PPIS w Radomsku uznał stwierdzone przekroczenia za mało istotne, nie stwarzające zagrożenia dla zdrowia ludzi. Jednocześnie mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentom polecił podjęcie w trybie natychmiastowym działań naprawczych, a po ich zakończeniu wykonał kontrolne badania wody mające na celu sprawdzenie, czy woda spełnia określone wymagania. Jakość wody we wszystkich przypadkach uległa poprawie i odpowiadała wymaganiom.

Ogólna liczba ludności zaopatrywanej w wodę z nadzorowanych urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę wynosiła – ok. 115 000 osób. Indywidualne ujęcia zaopatrywały w wodę do spożycia 744 osoby.

Stosowane technologie uzdatniania wody

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi ujmowana w 30 nadzorowanych wodociągach i indywidualnych ujęciach wody nie była poddawana procesom uzdatniania. Stałe uzdatnianie w zakresie:

- parametrów fizykochemicznych (żelazo, mangan) prowadzone było w 11 urządzeniach wodociągowych: Radomsko, Masłowice, Przerąb, Kobile Wielkie, Krępa, Wiewiórów, Włodzimierz, Kamieńsk, Biała Góra, Józefów Stary, Ludwików;
- parametrów fizykochemicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych w indywidualnym ujęciu wody Zakładu Przetwórstwa Mięsnego „GAIK” Sp. z o.o. Spółka Komandytowa w Niedośpielinie.

3. Ocena jakości wody w kąpieliskach i w basenie

Nadzorem sanitarnym w zakresie jakości wody do kąpeli objęto **3 obiekty**, w tym:

- kąpielisko w Przedborzu, ul. Turystyczna - zbiornik oparty na cieku wodnym spod Ochotnika;
- miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli w m. Zakrzówek Szlachecki - zbiornik retencyjny przy rzece Warcie;
- pływalnia kryta MOSiR w Radomsku.

Kąpielisko i miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

Próbki wody z kąpieliska w Przedborzu były pobierane do badania w ramach kontroli urzędowej przed sezonem oraz przez organizatora zgodnie z ustalonym harmonogramem pobierania próbek.

W trakcie sezonu wydano 4 bieżące oceny jakości wody z kąpieliska pod względem jej przydatności do kąpeli. Dokonano również sezonowej oceny jakości wody i stwierdzono dobrą jakość wody w tym kąpielisku. W oparciu o zestaw danych o jakości wody w w/w kąpielisku z lat 2015-2018 dokonano czteroletniej oceny jakości wody kąpieliska i Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku zaklasyfikował wody w kąpielisku Zbiornik wodny Przedbórz ul. Turystyczna jako „dobre”.

Organizator miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli w Zakrzówku Szlacheckim gm. Ładzice pobrał próbki wody do badania przed rozpoczęciem sezonu, a także raz w trakcie funkcjonowania obiektu. Na podstawie wyników badań wydano 2 oceny o przydatności wody do kąpeli.

W wyniku kontroli tych obiektów w zakresie stanu infrastruktury, przeprowadzonych w trakcie ich funkcjonowania, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kryta pływalnia

Na podstawie wyników badań wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią oraz wyników badań przeprowadzonych w ramach kontroli urzędowej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomsku ocenił, że jakość wody na pływalni w okresie od czerwca 2017 r. do czerwca 2018 roku odpowiadała wymaganiom mikrobiologicznym i fizykochemicznym, pomimo okresowego przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych dla:

- dopuszczalnej liczby mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h oraz bakterii *Legionella sp.*,
- maksymalnego stężenia: chloru związanego, chloroformu.

Określone w przepisach wymagania mikrobiologiczne oraz fizykochemiczne jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego osób korzystających z pływalni. Z powyższego względu PPIS w Radomsku, po otrzymaniu negatywnych wyników badania wody, występował do zarządzającego pływalnią o podjęcie działań mających na celu spełnienie określonych przepisami wymagań jakościowych. W skutek podjętych działań naprawczych jakość wody ulegała poprawie i odpowiadała wymaganiom.

W wyniku prowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego Krytej pływalni, natomiast wydano zalecenia dotyczące: opracowania instrukcji utrzymywania właściwego stanu czystości w strefie sauny, opracowania instrukcji w zakresie czyszczenia i dezynfekcji brodzika oraz sporządzania roztworu do opłukiwania stóp, zaktualizowania instrukcji w zakresie utrzymania obiektu w należyтым stanie sanitarno – higienicznym. Zarządzający pływalnią powiadomił PPIS w Radomsku na piśmie o realizacji zaleceń. Powyższe będzie przedmiotem prowadzonych kontroli.

4. Ocena jakości ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego i podmiotach leczniczych realizujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

Pod nadzorem znajduje się **11 instalacji ciepłej wody użytkowej**.

W ramach monitoringu jakości wody, w celu wykrywania bakterii *Legionella sp.* zostały pobrane do badania **32 próbki wody w 8 obiektach**, w tym w 2 nadzorowanych przez Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (Szpital Powiatowy w Radomsku, Bursa Szkolna w Radomsku), 6 będących pod nadzorem PPIS w Radomsku (Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy AGAMED Pławno, Internat Zespołu Kształcenia Rolniczego Dobryczyce, Schronisko Młodzieżowe i Bursa w Przedborzu, DPS FAMILY w Tarasie, Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy FAMILY w Tarasie, Kryta Pływalnia Radomsko).

Przeprowadzone badania wykazały brak lub znikome skażenie systemów wodnych pałeczkami *Legionella sp.*, z wyjątkiem 1 zakwestionowanej próbki ciepłej wody pobranej w Schronisku Młodzieżowym w Przedborzu. W związku z powyższym PPIS w Radomsku polecił podjęcie w trybie natychmiastowym działań naprawczych, a po ich zakończeniu wykonał kontrolne badania wody mające na celu sprawdzenie, czy woda spełnia określone wymagania. Jakość wody uległa poprawie i odpowiadała wymaganiom.

**Stan sanitarny
obiektów
użyteczności
publicznej**

IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Informacje ogólne

W 2018 roku w ewidencji znajdowało się ogółem **369 obiektów**, w tym:

- 1 ustęp publiczny stały skanalizowany; 3 ustępy ogólnodostępne; 1 pływalnia kryta; 1 dom pomocy społecznej; 4 inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej; 6 noclegowni i domów dla bezdomnych; 6 obiektów hotelarskich ogółem (5 hoteli i 1 motel); 14 innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (10 podmiotów oferujących wynajem pokoi gościnnych i miejsc noclegowych oraz 4 gospodarstwa agroturystyczne); 94 zakłady fryzjerskie; 44 zakłady kosmetyczne; 3 zakłady tatuażu; 8 zakładów odnowy biologicznej; 11 innych obiektów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych tatuażu i odnowy biologicznej; 1 obiekt PKS związany z obsługą podróżnych (stanowiska autobusowe), 2 obiekty PKP, w tym 1 związany z obsługą podróżnych (perony przy dworcu PKP); 26 terenów rekreacyjnych; 43 cmentarze i 5 domów przedpogrzebowych – ogółem **273 obiekty**;
- inne obiekty w tym: 11 zakładów pogrzebowych, 2 kina; 12 obiektów sportowych; 2 parkingi; 1 stacja paliw; 47 aptek i punktów aptecznych; 5 targowisk i placów targowych; 3 pralnie; 8 obiektów świadczących usługi w zakresie transportu publicznego osób oraz 5 gospodarstw rolnych - ogółem **96 obiektów**.

Ogółem przeprowadzono **408 kontroli**, w tym:

- 188 zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami na 2018 r.;
- 31 poza harmonogramem (w tym kontrole: sprawdzające wykonanie nałożonych obowiązków, sprawdzające czystość i porządek na terenie gmin, w nowo zarejestrowanych obiektach, na wniosek podmiotów rozpoczynających działalność w celu wydania opinii, zatwierdzające laboratorium);
- 32 w ramach interwencji,
- 157 w ramach nadzoru nad jakością wody do spożycia, jakością ciepłej wody oraz wody do kąpieli i w basenach;

Uczestniczono w 19 ekshumacjach.

Wydano:

- **81 decyzji**, w tym: 6 dot. jakości wody, 26 dot. zezwolenia na ekshumację, 6 umarzających postępowanie, 1 zezwalająca na przewóz zwłok poza granice Polski, 1 zatwierdzająca laboratorium, 40 płatniczych, 1 decyzja dot. stanu sanitarnego mieszkania;
- **16 postanowień**;
- **13 opinii**.

Nałożono **4 mandaty karne**.

2. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

Stan higieniczno-sanitarny w skontrolowanych obiektach nie budził zastrzeżeń. Podobnie jak w latach ubiegłych zostały stwierdzone uchybienia, które mają wpływ na zapewnienie właściwych warunków świadczenia usług dla ludności oraz utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Najczęściej stwierdzane uchybienia:

- nieprawidłowo opracowane procedury dot. zapewnienia ochrony przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich (zakłady kosmetyczne),
- brak prawidłowej wentylacji w pomieszczeniach obiektów użyteczności publicznej (zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej),
- brak okresowej kontroli przewodów kominowych (wentylacyjnych) w w/w obiektach,
- brak lub niewłaściwe wyposażenie pomieszczenia do przechowywania sprzętu porządkowego (zakłady fryzjerskie, kosmetyczne);
- brak regulaminu sprzątnięcia pomieszczeń sauny oraz korzystania z sauny (obiekty świadczące usługi w zakresie sauny);
- brak wyposażenia parkingów w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych;
- brak umów na odbiór odpadów komunalnych (cmentarze, zakłady kosmetyczne, fryzjerskie);

Z uwagi na stwierdzone w wyniku kontroli uchybienia, zostały wydane terminowe zalecenia pokontrolne. Sposób realizacji tych zaleceń zostanie zweryfikowany podczas kontroli zaplanowanych na 2019 rok.

3. Wyniki kontroli prowadzonych w ramach interwencji

Do PPIS w Radomsku wpłynęło **28 wniosków o podjęcie interwencji**.

W 5 przypadkach wnioski przesłano do załatwienia według właściwości do WIOŚ w Łodzi Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim oraz jednostek samorządowych i organów powiatowych.

Wnioski o podjęcie interwencji dotyczyły:

- nie utrzymywania w należyłym stanie higieniczno-sanitarnym nieruchomości (nieprawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi, ściekami, obecność insektów i gryzoni, składowanie obornika) - 22 przypadki. W 11 przypadkach wnioski uznano za uzasadnione, w związku z tym wydano zalecenia pokontrolne a w stosunku do 4 odpowiedzialnych zastosowano karanie mandatowe. Zlecenia pokontrolne zostały zrealizowane;
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego obiektu użyteczności publicznej tj. krytej pływalni - 1 przypadek, wniosek zasadny, wydano stosowne zalecenia pokontrolne. Zarządzący poinformował na piśmie o ich realizacji.

Podsumowanie

1. Na podstawie prowadzonego nadzoru oceniono, że około 99% ludności zamieszkałej na terenie powiatu radomszczańskiego było zaopatrywanych w wodę przeznaczoną do spożycia, która odpowiadała wymaganiom.
Podobnie jak w roku ubiegłym niewielki odsetek stanowiły wodociągi, w których wystąpiło okresowe lub krótkotrwałe pogorszenie jakości wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych i/lub fizykochemicznych. Wskutek podjętych w trybie natychmiastowym działań naprawczych jakość wody uległa poprawie i spełniała określone normy.
2. W wyniku prowadzonego nadzoru nad jakością wody z kąpieliska oraz z miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli oceniono, że woda spełniała określone wymagania. Stan sanitarno-higieniczny tych obiektów również nie budził zastrzeżeń.
3. Stan sanitarno-higieniczny nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej oceniono jako dobry, pomimo stwierdzenia w wyniku prowadzonych kontroli uchybień i wydania zaleceń ich usunięcia. Sposób ich realizacji zostanie zweryfikowany podczas kontroli zaplanowanych na rok 2019.
4. Nie zanotowano poprawy w obszarze dostępności do toalet w miejscach dostępnych publicznie (cmentarze, miejscowości turystyczne, miejsca postojowe przy trasach z dużym nasileniem ruchu turystycznego). Powyższe powoduje pogarszanie stanu środowiska a tym samym może być przyczyną szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
5. Wyniki kontroli pokazują, że w wielu przypadkach gospodarka ściekami na terenie nieruchomości prowadzona jest w sposób niezgodny z przepisami, co niesie za sobą niebezpieczeństwo występowania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi a także powoduje pogorszenie stanu środowiska. Sytuacja w tym obszarze nie ulega poprawie.
6. Nie uległo zmianie podejście władz samorządowych w kwestii organizowania kąpielisk lub miejsc wykorzystywanych do kąpieli wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę i zapewniających bezpieczny wypoczynek. Na nadzorowanym terenie znajduje się tylko 1 kąpielisko i 1 miejsce wykorzystywane okazjonalnie do kąpieli. Obecny stan należy ocenić jako niezadowolający.

**STAN SANITARNY OBIEKTÓW
ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ
MATERIAŁÓW I WYROBÓW
PRZEZNACZONYCH DO
KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ**

V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

Głównym celem działania Sekcji Nadzoru Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku było zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu radomszczańskiego. W 2018 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Radomsku znajdowało się **1366 zakładów** produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami.

Najważniejsze grupy zakładów to:

1.	Sklepy i spożywcze	589
2.	Żywnienie zbiorowe otwarte	174
3.	Obiekty ruchome i tymczasowe	122
4.	Żywnienie zbiorowe zamknięte	96
5.	Środki transportu żywności	45
6.	Hurtownie spożywcze	35
7.	Piekarnie	22
8.	Ciastkarnie	12
9.	Młyny	5
10.	Wytwórnice makaronów	1
11.	Wytwórnice lodów	6
12.	Wytwórnice wód mineralnych i źródlanych	1
13.	Przetwórnice owocowo-warzywne	2
14.	Automaty do lodów	8
15.	Produkcja pierwotna żywności pochodzenia roślinnego	101
16.	Inne obiekty obrotu żywnością	119 w tym między innymi: 50 aptek, 12 punktów aptecznych, 6 sklepów zielarskich,
17.	Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	8,
18.	Miejsca obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością	19.

Ponadto na terenie powiatu radomszczańskiego działa 1 zakład produkcji kosmetyków i 11 sklepów kosmetycznych.

Podobnie jak w latach ubiegłych najliczniejszą grupę zakładów stanowiły sklepy spożywcze 589 (43,1%), zakłady żywienia zbiorowego otwarte 174 (12,7%), zakłady żywienia zbiorowego zamknięte 96 (7,0%), obiekty ruchome i tymczasowe 122 (8,9%), środki transportu żywności 45 (3,3%), magazyny hurtowe 35 (2,6%), piekarnie 22 (1,6%), ciastkarnie 12 (0,9%).

Kontrole przeprowadzono zgodnie przyjętym na rok 2018 harmonogramem kontroli. Wykonywano także kontrole poza harmonogramem:

- w każdym przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji o uchybieniach sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu ludzi,
- w związku z realizacją zadań w ramach systemu informowania o produktach niebezpiecznych RASFF,
- na wniosek przedsiębiorców,
- w związku z powiadomieniami w ramach systemu RAPEX.

W 2018 r. skontrolowano **424 zakłady** co stanowiło 31,0% wszystkich zakładów będących pod nadzorem. Przeprowadzono 725 kontroli i rekontroli.

Wydano **192 decyzje administracyjne**, w tym 88 decyzji opłatowych, 3 nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych zakładów w wyznaczonym terminie, 113 decyzji w sprawie zatwierdzenia zakładu, 76 w sprawie wykreślenia zakładu z rejestru.

Skierowano **4 wnioski** do Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej na podstawie art. 103 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. ŁPWIS nałożył **4 kary na kwotę 6300 zł**.

Nałożono także **38 mandatów karnych** na sumę **10150 zł**.

Do badań laboratoryjnych pobrano **189 prób** różnych artykułów spożywczych, 4 próby materiałów do kontaktu z żywnością oraz 6 prób kosmetyków.

Zakwestionowano **4 próby żywności**:

- 1 z powodu nieprawidłowego znakowania,
- 1 z powodu przekroczenia dopuszczalnego poziomu zawartości sacharyny,
- 2 z powodu obecności zanieczyszczeń biologicznych.

Producentami wszystkich kwestionowanych produktów byli przedsiębiorcy znajdujący się na terenie innych powiatów i województw.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku wpłynęło **50 interwencji** od konsumentów. Zasadnych było 19 (38%). Wszystkie interwencje zostały rozpatrzone. W 20 przypadkach gdzie podany był adres zamieszkania i dane osoby zgłaszającej interwencję o wynikach przeprowadzonych działań udzielono osobom skarżącym odpowiedzi na piśmie. W ramach interwencji pobrano do badań laboratoryjnych 5 prób wędliny (próby niekwestionowane, interwencja była nieuzasadniona) oraz 5 prób czekolady z orzechami, z których 2 zostały zakwestionowane z powodu zanieczyszczeń biologicznych. W wyniku podjętych działań wycofano ze sprzedaży i przekazano do utylizacji 20 szt. czekolady.

Wzorem lat ubiegłych skontrolowano stołówki prowadzące żywienie zbiorowe w zakładach organizujących wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży. W ramach tych działań skontrolowano 5 placówek organizujących taki wypoczynek oraz przeprowadzono 8 kontroli. Nieprawidłowości polegające na nieprzestrzeganiu przez personel podstawowych zasad higieny stwierdzono w 1 obiekcie. Po nałożonym mandacie karnym stan sanitarny uległ poprawie. W pozostałych zakładach nieprawidłowości nie stwierdzono.

W związku z występowaniem na terenie województwa łódzkiego (71 przypadków w 2018 roku) oraz całego kraju przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, do których to zakażeń dochodzi między innymi poprzez spożycie skażonej żywności np. niemytych owoców lub warzyw, podobnie jak w latach ubiegłych prowadzone były kontrole producentów pierwotnych to znaczy rolników uprawiających tzw. owoce miękkie oraz warzywa i sprzedających je w ramach rolniczego handlu detalicznego np. na targowiskach. Działania te prowadzone były w porozumieniu z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Ochrony Środowiska, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych. Kontrolowano usytuowanie plantacji, zaopatrzenie w wodę, sposób prowadzenia oprysków i nawożenia, zabezpieczenie plantacji i pomieszczeń z nimi związanych przed dostępem szkodników i zwierząt, dostęp do urządzeń sanitarnych dla pracowników zatrudnionych przy zbiorach, oraz stan zdrowia zatrudnionych pracowników. Skontrolowano 8 gospodarstw rolnych. Nie stwierdzono istotnych stwarzających zagrożenie nieprawidłowości.

Działania PPIS w Radomsku w 2018 roku mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu, oprócz zaplanowanych w harmonogramie były działaniami akcyjnymi i dotyczyły głównie następujących zagadnień:

1. Działania w ramach systemu RASFF.
2. Działania w ramach systemu RAPEX
3. Wzmożony nadzór nad legalnością sprzedaży mięsa wieprzowego i produktów z jego udziałem, w tym dziczyzny oraz prawidłowym postępowaniem zakładów w zakresie odpadów gastronomicznych w związku z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń (ASF).
4. Graniczna kontrola sanitarna.

1. Przeprowadzono **103 kontrole** w związku z nadesłanymi powiadomieniami w systemie RASFF (europejski system informowania o niebezpiecznej żywności i paszach).

Takich powiadomień o niebezpiecznej żywności oraz materiałach do kontaktu z żywnością, które znalazły się w sprzedaży na terenie powiatu radomszczańskiego w roku 2018 wpłynęło 30.

Działania PPIS w tym zakresie polegały na sprawdzeniu czy wymienione w powiadomieniach produkty znajdują się w obrocie w obiektach na terenie powiatu oraz nadzorowaniu procesu ich wycofywania z rynku.

Najważniejsze z nich dotyczyły następujących produktów:

- woda źródłana Świętokrzyska zanieczyszczona bakteriami *Pseudomonas aeruginosa*,
- woda źródłana Józefowianka zanieczyszczona bakteriami z grupy coli,
- miski bambusowe z Chin, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu migracji formaldehydu,
- mleko początkowe dla niemowląt produkcji francuskiej zanieczyszczone bakteriami *Salmonella Agona* sprzedawane w sklepach Rossmann,
- wódka luksusowa o niewłaściwym smaku i zapachu,
- produkt Paella de Marico z owocami morza, w którym stwierdzono obecność norowirusa,
- rodzyнки sułtańskie Sereno, oraz rodzyнки Bakalnuss w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A,
- jajka, w których stwierdzono pozostałości antybiotyku lazalocydu,
- tatar wołowy zanieczyszczony bakteriami *Salmonella*,
- mrożona kukurydza z Węgier, zanieczyszczona bakteriami *Listeria monocytogenes*,
- mięso wieprzowe z Belgii, w którym wykryto obecność antybiotyku doxycykliny,
- mak produkcji czeskiej, w którym stwierdzono wysoką zawartość morfiny,
- ryż brązowy długoziarnisty z Tajlandii, w którym stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu pestycydów fipronilu i tricyklazolu,
- śliwki suszone Bakalland, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej zawartości substancji konserwującej kwasu sorbowego,
- szklanki zdobione z Chin, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji kadmu,
- napój owocowy Frugo zanieczyszczony kawałkami szkła,
- łyżki wazowe z Bangladeszu, w których stwierdzono migrację specyficzną pierwszorzędowych amin aromatycznych,

- precelki chrupkie zanieczyszczone kawałkami metalu,
- jagody leśne mrożone zanieczyszczone bakteriami Salmonella,
- barwnik spożywczy indygotyna E132, w którym stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu rtęci,
- czosnek granulowany z Chin, w którym stwierdzono przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA,

2. W ramach systemu RAPEX wpłynęło 1 powiadomienie, w związku z którym przeprowadzono 3 kontrole w zakładach obrotu kosmetykami.

Nie stwierdzono w sprzedaży kosmetyków o których była mowa w powiadomieniu.

3. W związku pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 08.09.2016 r. w sprawie występowania w Polsce afrykańskiego pomoru świń (ASF), na terenie powiatu prowadzone były wnikliwe, wzmożone kontrole:

- na targowiskach, w celu wykrywania nielegalnej sprzedaży mięsa wieprzowego i produktów pochodzenia wieprzowego a także dziczyzny(mięsa z dzika) i produktów z niej otrzymanych. W ramach tych działań przeprowadzono również 4 wspólne kontrole z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej na targowiskach, w ruchomych punktach sprzedaży mięsa i wędlin;
- w zakładach żywienia zbiorowego, w celu weryfikacji źródeł pozyskania mięsa wieprzowego, dziczyzny (mięsa z dzika) i produktów z nich otrzymanych, sposobu zagospodarowania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem umów przedsiębiorców z firmami odbierającymi odpady oraz realności i częstotliwości odbierania odpadów,
- w zakładach handlu detalicznego realizowanych w ramach bieżącego nadzoru.

Raporty z przeprowadzonych działań przekazywane były do ŁPWIS co 2 tygodnie.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach.

Działania w tym zakresie będą kontynuowane w 2019 roku.

4. W ramach granicznej kontroli sanitarnej w 2018 roku przeprowadzono **40 kontroli** sanitarnych importowanych z Chin materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Importerem tych materiałów jest firma Jysk w Radomsku, gdzie funkcjonuje magazyn główny tej firmy. Stąd towary są wysyłane do sklepów Jysk na terenie Polski Europy.

Podczas kontroli oceniono 65 partii różnych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (talerze, szklanki, sztucce, bidony, przybory kuchenne, słomki, tace itp.). Wydano 65 świadectw spełnienia wymagań jakości zdrowotnej dla tych materiałów.

Wnioski:

1. Systematycznie poprawia się jakość środków spożywczych o czym świadczy mała ilość próbek kwestionowanych. Jest to wynikiem poprawy stanu sanitarno-technicznego placówek, przestrzegania ogólnych zasad higieny w produkcji, obrocie, transporcie, wdrożenia i funkcjonowania w coraz większej ilości zakładów systemów kontroli wewnętrznej (GHP, GMP, HACCP), ale także kontroli zewnętrznej, sprawowanej przez PIS w ramach urzędowej kontroli żywności.

2. Najwięcej problemów występuje w zakładach obrotu żywnością oraz obiektach ruchomych i tymczasowych. Ruchome punkty gastronomiczne i handlowe z racji charakteru prowadzonej działalności często mają problemy z przestrzeganiem wymagań sanitarnych. W przypadku sklepów wynika to z ich różnorodności (od dużych marketów po punkty handlu obwoźnego) oraz dużego asortymentu sprzedawanych produktów. Osoby zatrudnione w zakładach branży spożywczej bardzo często nie posiadają odpowiednich kwalifikacji, wiedzy nt. zapewnienia bezpieczeństwa żywności, podstawowych zasad higieny, przepisów prawa żywnościowego, potencjalnych zagrożeń. Zmiana mentalności tych osób przebiega powoli ale systematycznie.
3. W 2018 roku na terenie powiatu radomszczańskiego nie było żadnego incydentu żywnościowego, który stanowiłby istotne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, zarówno pod względem skali zjawiska jak i rodzaju zagrożenia. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości można określić mianem typowych, które można było szybko i skutecznie wyeliminować za pomocą rutynowych procedur postępowania – co uczyniono.
4. W stosunku do lat ubiegłych struktura zakładów branży spożywczej na terenie powiatu radomszczańskiego nie uległa istotnym zmianom. Występują niewielkie wahania ilości obiektów w poszczególnych grupach wynikające z tego, że część z nich ulega likwidacji ale w ich miejsce powstają nowe. Największa rotacja występuje w sklepach spożywczych i punktach gastronomicznych.

**STAN SANITARNY
SZKÓŁ I INNYCH
PLACÓWEK
OŚWIATOWO
WYCHOWAWCZYCH**

VI. STAN SANITARNY SZKÓŁ I INNYCH PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH

Informacje ogólne

W 2018 roku pod nadzorem znajdowało się **98 obiektów**, w tym:

- 5 niepublicznych żłobków; 2 kluby dziecięce; 26 przedszkoli; 39 szkół podstawowych;
- 4 gimnazja;
- 8 zespołów szkół, w tym 6 zespołów szkolno-przedszkolnych, 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych; ponadgimnazjalna szkoła zawodowa; szkoła muzyczna I°; bursa szkolna;
- szkolne schronisko młodzieżowe; 6 placówek wsparcia dziennego (5 świetlic środowiskowych, 1 klub młodziaka); 4 placówki kształcenia ustawicznego.

Wykreślono z rejestru 4 placówki, w tym: 3 zlikwidowane (Publiczne Gimnazjum w Gidlach, Publiczne Gimnazjum w Gomunicach, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Radomsku ul. Krakowska 180), 1 przekazana do sekcji higieny komunalnej (Schronisko Młodzieżowe w Przedborzu). Zarejestrowano 3 nowopowstałe placówki (Niepubliczny Żłobek w Radomsku ul. Przedborska 57, Niepubliczne Przedszkole w Radomsku ul. Przedborska 57, Niepubliczny Żłobek w Radomsku ul. Pułaskiego 11).

Przeprowadzono ogółem **115 kontroli**, w tym:

- 91 kontroli planowanych zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami na 2018 r.,
- 24 kontrole nieplanowane, w tym:
 - 5 kontroli sprawdzających wykonanie nałożonych na stronę obowiązków;
 - 7 kontroli na wniosek podmiotów w celu wydania opinii,
 - 3 kontrole interwencyjne,
 - 9 kontroli w zakresie nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży (zgłoszone w bazie wypoczynku).

Wydano **17 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 8 merytorycznych (3 w wyniku stwierdzonych nieprawidłowości, 5 opiniujących żłobki),
- 6 płatniczych,
- 3 zmieniające termin realizacji nałożonych obowiązków.

1. Stan higieniczno – sanitarny szkół i placówek oświatowo – wychowawczych

Ogółem skontrolowano **90 obiektów**, w tym 9 w zakresie oceny warunków wypoczynku. W 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego: podłóg w salach lekcyjnych; ścian i sufitów, drzwi, armatury w sanitariatach, przebierałniach przy sali gimnastycznej. Z powyższego względu w drodze decyzji administracyjnych nałożono obowiązek ich usunięcia. Termin realizacji nakazów nie upłynął.

Pomieszczenia sanitarno-higieniczne we wszystkich placówkach są skanalizowane, bieżąca zimna i ciepła woda oraz środki do utrzymania higieny osobistej dla uczniów były zapewnione.

W 1 skontrolowanym obiekcie standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie były zachowane (Publiczna Szkoła Podstawowa Gidle).

W skontrolowanych obiektach w pomieszczeniach przeznaczonych do przebywania ludzi była zapewniona prawidłowa wymiana powietrza, co potwierdziły okresowe kontrole przewodów wentylacyjnych. W powyższym obszarze uzyskano poprawę w PSP Nr 1 w Radomsku, gdzie udrożniono przewody wentylacyjne.

W Zespole Wychowania Przedszkolnego w Kobielach Wielkich w 2018 r. rozpoczęto pierwszy etap rozbudowy placówki, w celu zapewnienia właściwej powierzchni pomieszczeń przeznaczonych na zbiorowy pobyt dzieci.

W pozostałych skontrolowanych obiektach stan higieniczno-sanitarny nie budził zastrzeżeń. W wyniku wykonania nałożonych obowiązków w roku bieżącym oraz w latach ubiegłych, stan higieniczno-sanitarny uległ poprawie w 5 obiektach (Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Radomsku, Publiczna Szkoła Podstawowa Krzętów, Publiczna Szkoła Podstawowa Kodrąb, Publiczna Szkoła Podstawowa Dziepóć, Zespół Szkolno-Przedszkolny Gorzędów).

Bezpieczeństwo sanitarne piaskownic oraz placów rekreacyjnych i terenów sportowych: nieprawidłowości w zakresie zabezpieczania piaskownic przed możliwością zanieczyszczenia odchodami zwierzęcymi oraz wymiany piasku w wyniku prowadzonych kontroli nie stwierdzono. Place rekreacyjne, place zabaw i tereny sportowe są ogrodzone i wyposażone w regulaminy korzystania.

2. Żywnienie

Formy dożywiania w żłobkach, przedszkolach i szkołach:

- obiady przygotowywane w stołówkach szkolnych i przedszkolnych zapewniało 21 skontrolowanych szkół oraz 13 przedszkoli;
- obiady dostarczane przez firmy cateringowe lub dowożone z innych placówek oświatowych zapewniało 10 szkół, 12 przedszkoli, 5 żłobków;
- tzw. drugie śniadania w postaci kanapek, pieczywa cukierniczego, napoju zapewniało 10 szkół.

Około 41% uczniów uczęszczających do skontrolowanych szkół korzystało z obiadów, ok. 5% korzystało z II śniadań. Z dofinansowania do wyżywienia korzystało ok. 23% uczniów, co stanowi około 11,0 % ogólnej liczby uczniów uczęszczających do szkół.

W roku ubiegłym z dofinansowania korzystało około 12,0% ogólnej liczby uczniów.

Dożywiania nie prowadzi 5 szkół (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gorzędowie, PSP w Dziepóci, PSP w Brudzicach, Szkoła Filialna w Kraszewicach oraz Branżowa Szkoła I st. w Przedborzu).

3. Dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

Czynności kontrolne w ww. zakresie nie wykazały nieprawidłowości w ocenianych oddziałach. Dzieci/uczniowie mają zapewnione właściwe stanowiska pracy, dostosowane do ich wzrostu zgodnie z wymaganiami Polskiej Normy.

4. Higieniczna ocena planów zajęć dydaktyczno-wychowawczych

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w jednej szkole w 4 oddziałach (Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobryszycach), wydano terminowe zalecenie dot. usunięcia nieprawidłowości. Termin realizacji zalecenia nie upłynął. W pozostałych skontrolowanych szkołach plany były zgodne z zasadami higieny pracy umysłowej.

5. Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Trzy placówki nie posiadają własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć w-f tj. żadnej sali do ćwiczeń oraz boiska, ale posiadają możliwość korzystania z obiektów sportowych przy szkołach:

- PSP Wielgomłyny ul. Radomszczańska 9 (zajęcia były prowadzone w gminnej hali sportowej);
- PSP Brudzice, gm. Lgota Wielka (zajęcia odbywały się w gminnej hali sportowej);
- Publiczne Gimnazjum Wielgomłyny (zajęcia odbywały się w gminnej hali sportowej);

Warunki do prowadzenia zajęć sportowych nie są wystarczające w następujących szkołach:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny Gorzędów, gm. Kamieńsk;
- Publiczna Szkoła Podstawowa Kraszewice, gm. Masłowice;
- Publiczna Szkoła Podstawowa Borzykowa, gm. Żytno.

W/w obiekty posiadają tylko boisko. Zajęcia sportowe odbywają się w korytarzu szkolnym. Na 42 skontrolowane szkoły 19 korzysta z zespołów sportowych z pełnym zapleczem (tj. magazynki sprzętu sportowego, przebieralnie, natryski, umywalnie, toalety). W 2 szkołach natryski są wykorzystywane tylko po zajęciach dodatkowych, w 16 obiektach nie są wykorzystywane, w 1 sporadycznie po zajęciach w-f. W PSP w Kodrębie oddano do użytku wyremontowane pełne zaplecze sportowe w budynku szkoły.

7. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Na 42 skontrolowane szkoły 34 posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej a 8 szkół korzysta z gabinetów w ośrodkach zdrowia (zawarte stosowne umowy). Podobnie jak w latach ubiegłych w dużych szkołach miejskich pielęgniarki są zatrudnione 3-4 razy w tygodniu natomiast w mniejszych 1 raz w tygodniu lub 1-2 razy w miesiącu.

8. Wymagania dotyczące bezpieczeństwa (atesty, certyfikaty, znaki bezpieczeństwa) dla posiadanego wyposażenia

W dalszym ciągu stwierdza się w placówkach wyposażenie, sprzęt i meble edukacyjne zakupione w latach 80 i 90-tych nie posiadające wymaganych certyfikatów lub atestów oraz znaków bezpieczeństwa. Obecnie nabywane urządzenia i sprzęt sportowy, meble edukacyjne stanowiące wyposażenie sal zajęć posiadają wymagane atesty lub certyfikaty. Z uwagi na wymianę starych mebli i urządzeń, zwiększa się procent wyposażenia posiadającego stosowne certyfikaty, atesty i znaki bezpieczeństwa.

9. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w placówkach oświatowo-wychowawczych

Źródłem zaopatrzenia szkół i placówek oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi są urządzenia wodociągowe zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Nadzór nad jakością wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów sprawują organy inspekcji sanitarnej. Jakość wody w omawianych wodociągach odpowiadała wymaganiom. Nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami oraz ściekami powstałymi na terenie tych obiektów w czasie kontroli nie stwierdzono.

10. Ocena warunków wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach sprawowania nadzoru nad przebiegiem wypoczynku skontrolowano:

- obozy jeździeckie zorganizowane w m. Malutkie 31A, gm. Dobryszycy w ramach wypoczynku zimowego (1 turnus) oraz wypoczynku letniego (2 turnusy);
- 3 obozy sportowe zorganizowane w Centrum Japońskich Sztuk Walki „Dojo” Stara Wieś gm. Przedbórz w ramach wypoczynku letniego;
- 2 obozy sportowe w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Przedborzu w ramach wypoczynku letniego;
- 1 obóz sportowy w Internacie Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobryszycach w ramach wypoczynku letniego.

Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarnego obiektów, w tym pomieszczeń mieszkalnych oraz innych pomieszczeń udostępnianych uczestnikom wypoczynku. Nieprawidłowości w w/w obszarach nie stwierdzono. Natomiast w zakresie prowadzonego żywienia w 1 przypadku zastosowano karanie mandatowe z uwagi na stwierdzone uchybienia.

Podsumowanie

1. Na podstawie analizy wyników przeprowadzonych kontroli oceniono, że stan sanitarno-higieniczny nadzorowanych obiektów uległ poprawie. Na skontrolowanych 90 obiektów, tylko w 3 przypadkach stwierdzono naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych. W latach ubiegłych znacznie więcej placówek nie spełniało wymagań.
2. W dalszym ciągu 3 szkoły nie posiadają wystarczającej bazy sportowej do realizacji zadań z zakresu wychowania fizycznego. Zajęcia odbywają się w korytarzach szkolnych oraz na boiskach. Podobnie jak w latach ubiegłych nie w pełni wykorzystywano istniejące zaplecze przy zespołach sportowych, ponieważ uczniowie rzadko korzystali z urządzeń natryskowych po odbytych zajęciach wychowania fizycznego. W ww. obszarach nie stwierdza się poprawy.
3. Podobnie jak w roku ubiegłym oceniono negatywnie sposób realizowania przez szkoły i placówki oświatowe obowiązku zapewnienia uczniom profilaktycznej opieki zdrowotnej. Powyższe dotyczy przede wszystkim szkół wiejskich, w których opieka sprawowana jest 1 raz w tygodniu lub 1-2 razy w miesiącu.
4. W ramach działań na rzecz rozwoju edukacji zdrowotnej w środowisku szkolnym w obszarze negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych złymi nawykami związanymi z noszeniem dużego obciążenia na plecach - przeprowadzono badanie ciężaru tornistrów w 2 szkołach podstawowych. Ogółem przebadano 560 uczniów i stwierdzono znaczne przekroczenia normy w 219 przypadkach, co stanowi ok. 40% badanych. Pomimo, że wszystkie szkoły zapewniają możliwość pozostawiania w szkole podręczników, przyborów edukacyjnych, wskaźnik przekroczeń jest znaczny.

**Warunki sanitarno – higieniczne
środowiska pracy**

VII. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

Informacje ogólne

W 2018 roku nadzorem objęto **424 zakłady pracy**, które zatrudniały 14291 pracowników.

Struktura zatrudnienia

Pod względem ilości zatrudnionych pracowników dalszym ciągu dominuje sektor produkcji urządzeń elektronicznych – 15 % ogółu zatrudnionych, następnie przemysł meblarski – 11 %, produkcja artykułów spożywczych – 10,5 % zatrudnionych, handel hurtowy i detaliczny łącznie ok. 11 %, produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – 9,7 %, produkcja metali i metalowych wyrobów gotowych – 8,5 % ogółu zatrudnionych.

Największy odsetek stanowią zakłady, gdzie zatrudnionych jest do 9 pracowników tj. 206 zakładów, co stanowi 48,5 % zakładów objętych nadzorem.

W 168 zakładach zatrudnia się od 10 do 49 pracowników (39,6 %), 41 zakładów zatrudnia od 50 do 249 osób, a w 9 zakładach zatrudnionych jest powyżej 250 osób.

Ogółem przeprowadzono **155 kontroli**, w tym:

- 94 kontrole zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami na 2018 r.,
- 17 kontroli poza harmonogramem (w ramach nadzoru nad pracami związanymi z usuwaniem wyrobów zawierających azbest; w związku z przekroczeniami NDS, NDN czynników szkodliwych dla zdrowia, kontrole interwencyjne, zakłady nowozarejestrowane);
- 44 kontrole sprawdzające wykonanie nałożonych na stronę obowiązków.

Ponadto przeprowadzono:

- 7 postępowań dotyczących chorób zawodowych.

Wydano ogółem **117 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 57 merytorycznych (w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, zmieniających termin wykonania obowiązków);
- 51 płatniczych;
- 9 w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi.

Nałożono **1 mandat karny**.

1. Stan higieniczno-sanitarny obiektów

Skontrolowano **113 obiektów**, w których było zatrudnionych 4427 pracowników.

W wyniku kontroli w 22 zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego pomieszczeń produkcyjnych oraz higieniczno - sanitarnych. Z powyższego względu wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, w celu poprawy warunków pracy zatrudnionych pracowników.

W jednym przypadku z uwagi na niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy pomieszczeń socjalnych nałożono mandat karny.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy: 39 przypadków;

- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń: 22 przypadki (brak prawidłowej wymiany powietrza w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych i w pomieszczeniach pracy, nieprawidłowa wysokość i brak oświetlenia dziennego w pomieszczeniach pracy, brak warunków do przechowywania odzieży pracowników oraz prawidłowo wyposażonej jadalni, brak bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, zniszczona malatura ścian w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych i pomieszczeniach pracy);
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia: 4 przypadki;
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego: 8 przypadków;
- brak rejestru czynników szkodliwych: 3 przypadki.

2. Zagrożenia dla zdrowia ludzkiego wynikające ze specyfiki produkcji zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu radomszczańskiego

Podobnie jak w latach ubiegłych około 3% ogółu zatrudnionych pracowników jest narażonych na szkodliwe działanie hałasu występującego w środowisku pracy. Przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia poziomu hałasu na stanowiskach pracy występują w zakładach:

- Ardagh Metal Beverage Poland Sp. z o.o. Radomsko, ul. Krasickiego 150/152, gdzie w przekroczeniu pracuje 97 osób;
- Fameg Sp. z o.o., Radomsko, ul. 11 Listopada 2, gdzie w przekroczeniu pracują 263 osoby,
- „Metalurgia” S.A., Radomsko, ul. Św. Rozalii 10/12, gdzie w przekroczeniu pracuje 25 osób,
- „recan Organizacja Odzysku” S.A., Radomsko, ul. Krasickiego 173, gdzie w przekroczeniu pracuje 5 osób.
- PRT Spółka z o.o., Radomsko, ul. Geodetów 8, gdzie w przekroczeniu pracuje 18 osób;
- SKB Drive Tech S.A., Radomsko, ul. Krasickiego 63/71, gdzie w przekroczeniu pracuje 13 osób.

Pracodawcy wprowadzili program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas (modernizacja hal produkcyjnych, wymiana parku maszynowego, reorganizacja stanowisk pracy). Program jest na bieżąco monitorowany i corocznie aktualizowany.

W 2018 roku stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i drgań mechanicznych w 4 innych zakładach pracy:

- SKB Drive Tech, Radomsko, ul. Krasickiego 63/71, gdzie w przekroczeniu drgań miejscowych pracowało 13 osób;
- Fameg Sp. z o.o., Radomsko, ul. 11 Listopada 2, gdzie w przekroczeniu drgań miejscowych pracowało 12 osób;
- FB SERWIS Kamieńsk Sp. z o.o. Zakład zagospodarowania odpadów w m. Ruszczyn, gdzie w przekroczeniu drgań miejscowych pracowało 15 osób;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe AS Maluszyn, ul. Wolności 56, gdzie w przekroczeniu hałasu pracowały 2 osoby.

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo ludzi PPIS w Radomsku zobowiązał pracodawców do obniżenia ponadnormatywnego poziomu hałasu i drgań mechanicznych co najmniej do obowiązujących norm, co zostało zrealizowane.

3. Zagrożenia związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest

W ramach prowadzenia nadzoru w zakresie przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest przeprowadzono 4 kontrole.

Z uwagi na wpływające do tut. Stacji zgłoszenia zamiaru wykonywania prac związanych tylko z odbiorem odpadów zawierających azbest, co wskazywało na to, że dochodziło do przypadków samodzielnego demontażu pokryć azbestowych przez właścicieli/użytkowników nieruchomości (bez jakiegokolwiek nadzoru,) skierowano pisma do wóldarzy miast i gmin o podjęcie współpracy w przedmiotowym zakresie. Powyższe ma na celu ochronę zdrowia i życia ludzi przed niekorzystnym wpływem uciążliwości środowiskowych, w tym pyłu zawierającego azbest.

4. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w zakładach pracy

Około 95% nadzorowanych obiektów jest zaopatrywanych w wodę przeznaczoną do spożycia z urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia. W kilku przypadkach pracodawcy deklarowali, że woda pochodząca z indywidualnych ujęć przeznaczona była wyłącznie do celów technologicznych (np. „FAMEG” Sp. z o.o. w Radomsku) a pracownikom zapewnia się wodę do spożycia w opakowaniach jednostkowych.

Dla 7 zakładów źródłem zaopatrzenia w wodę są indywidualne ujęcia wody (Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Radomsku, Zakład Przetwórstwa Mięsnego Gaik w Niedospielinie i Chełmie, Zakłady Mięsne BRAT-POL Wólka Włociańska, KONSTALEX Sp. z o.o. Radomsko, „JASTA” Sp. z o.o. Danielów, DEMETER Sp. Jawna Kamieński). Nadzór nad jakością wody w tych ujęciach sprawuje PPIS w Radomsku.

Ścieki pochodzące z nadzorowanych obiektów są odprowadzane do kanalizacji centralnej (miejskiej, gminnej) lub do zbiorników przeznaczonych do gromadzenia ścieków.

W części podmiotów funkcjonują tzw. ekologiczne oczyszczalnie przydomowe. Odpady komunalne gromadzone były w przeznaczonych do tego celu pojemnikach. W kilku przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w prowadzeniu gospodarki odpadami komunalnymi i ściekami (brak umów na odbiór odpadów komunalnych i ścieków oraz dowodów uiszczania opłat za te usługi). Wydawano stosowne zalecenia pokontrolne.

5. Postępowanie w sprawie chorób zawodowych

Inspekcja sanitarna prowadzi działania mające na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy, w tym zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

Pracodawca jest obowiązany stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym, w szczególności: utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy, przeprowadzać na własny koszt badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia, rejestrować i przechowywać te wyniki a także udostępniać wyniki badań i pomiarów pracownikom.

W ramach realizacji zadań ustawowych PPIS w Radomsku, na podstawie prowadzonego postępowania, wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzję o braku podstaw do jej stwierdzenia. W roku 2018 r. prowadzono 7 takich postępowań. Do końca 2018r. nie wydano decyzji administracyjnych, gdyż w/w sprawy były w toku postępowania.

6. Środki zastępcze

Kontynuowano działania mające na celu ograniczanie zagrożeń życia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne. W ramach tych działań PPIS w Radomsku prowadził postępowanie administracyjne w stosunku do osób fizycznych w oparciu o materiał dowodowy przekazany przez organy Policji i Prokuratury i w drodze decyzji orzekł o przypadku zabezpieczonych produktów na rzecz Skarbu Państwa i ich zniszczeniu. Kontynuowano również współpracę z organami Policji, Prokuraturą Rejonową w Radomsku w tym zakresie oraz ze Szpitalem Powiatowym w Radomsku, który informował o przypadkach zatruc spowodowanych zażyciem środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

7. Promocja zdrowia i bezpiecznych warunków pracy

W ramach realizacji Ogólnopolskiego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w dalszym ciągu prowadzono monitoring aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy w powiecie radomszczańskim. Ponadto podczas kontroli prowadzono w zakładach pracy dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu profilaktyki antytytoniowej (ulotki, plakaty, broszury o tematyce antynikotynowej) w ramach promowania zdrowego stylu życia w miejscu pracy.

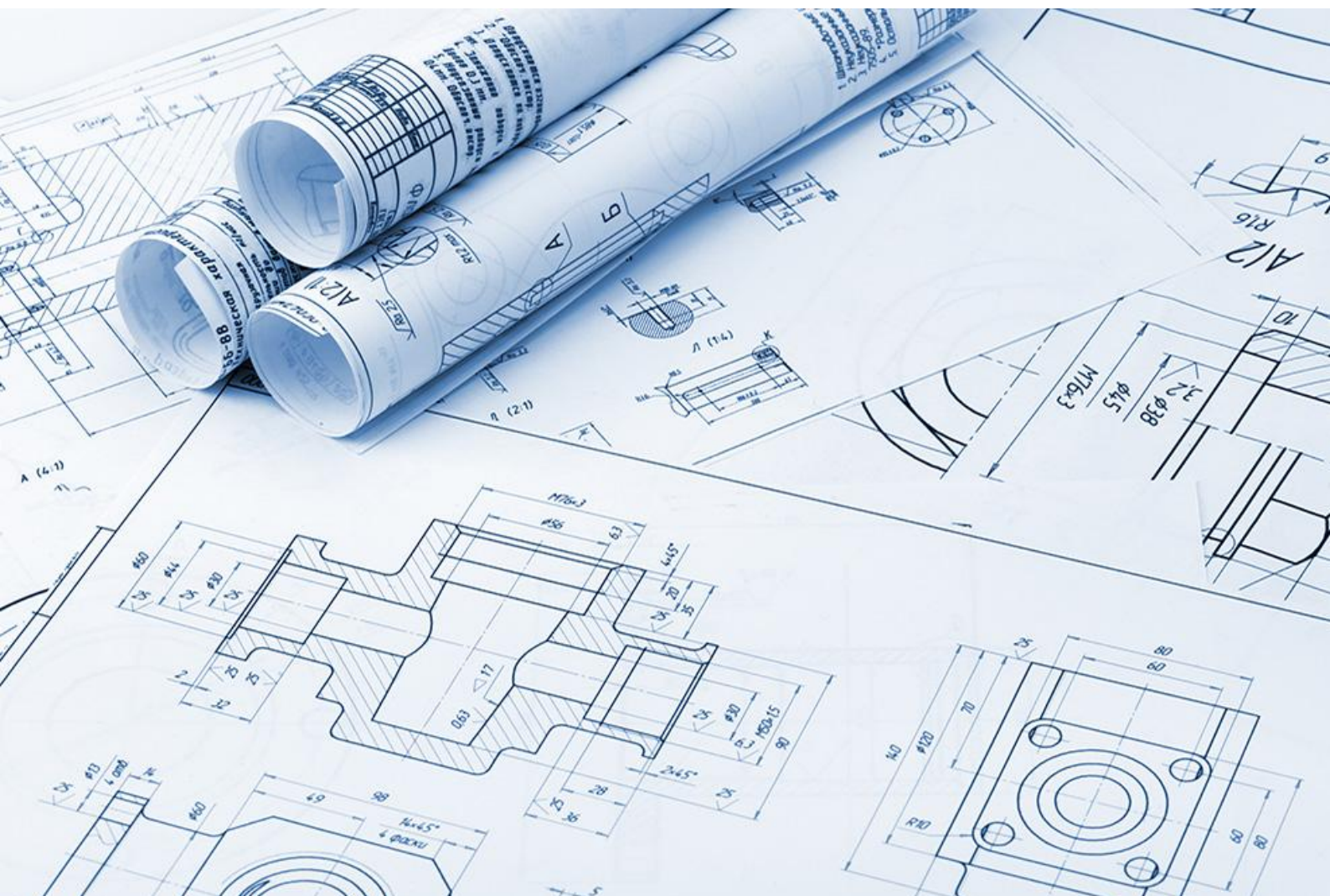
W ramach bieżącego nadzoru podczas kontroli informowano przedsiębiorców o kampanii informacyjnej „Zdrowe i bezpieczne miejsca pracy SUBSTANCJE NIEBEZPIECZNE POD KONTROLĄ” mającej na celu m.in. skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem i zdrowiem w miejscu pracy. Podczas przeprowadzanych kontroli przekazywano materiały edukacyjne, broszury o powyższej tematyce oraz płytę multimedialną. Informacje na temat kampanii zamieszczano także na stronie internetowej stacji.

W trakcie przeprowadzanych kontroli w zakładach pracy przekazywano opracowany pakiet informacyjno – edukacyjny „Przeciwdziałanie używaniu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy” zawierający płytę CD wraz z filmem edukacyjnym „STOP DOPALACZOM”, prezentacje multimedialne dot. powyższej problematyki a także ulotki informacyjne pt. „Biorąc – nie jesteś sobą!” i „Dopalaczom mówimy STOP – wybieramy zdrowie”. Materiały pozostawiano w zakładach pracy z zaleceniem wykorzystania w trakcie przeprowadzanych szkoleń wewnętrznych pracowników.

Do mediów, do których mają dostęp mieszkańcy powiatu radomszczańskiego – w okresie wakacyjnym skierowano apel Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomsku o zagrożeniach związanych z używaniem tzw. nowych narkotyków, w którym zawarto tematykę dot. sygnałów ostrzegawczych mających wskazywać na zażywanie substancji psychoaktywnych szczególnie w okresie wakacyjnym i urlopowym, sposoby uzyskania pomocy i wsparcia, informacje o infolinii Głównego Inspektora Sanitarnego pod numerem 800 600 600. Przesłano także materiały edukacyjne. Media lokalne umieściły przedmiotowe informacje na swoich stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych i wydaniach papierowych.

Podsumowanie

1. Duży odsetek pracowników (ok. 30%) jest zatrudnionych w zakładach usytuowanych na terenie strefy inwestycyjnej w Radomsku. Liczba ta z roku na rok wzrasta, co związane jest z rozbudową zakładów jak i powstawaniem nowych inwestycji.
Należy podkreślić, że obiekty te spełniają wymagania prawa budowlanego i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, dodatkowo w związku z nadzorem służb BHP w zakładach utrzymywane są odpowiednie standardy.
2. Zwiększył się odsetek pracodawców, którzy nie zapewniają zatrudnionym pracownikom odpowiednich warunków higienicznosanitarnych. Wynika to z tego, że nadzorem objęte zostały nowe zakłady, w których pracodawcy dotychczas nie przestrzegali w należyтым stopniu przepisów prawa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Jak wynika z przedstawionych danych, do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości, szczególnie w przypadku małych przedsiębiorstw, należy nieprzestrzeganie przepisów dot. częstotliwości przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Jak twierdzą przedsiębiorcy przepisy w tym zakresie są zbyt restrykcyjne i obciążają znacząco budżety firm.
4. W dalszym ciągu jednym z najważniejszych zagadnień w nadzorze bieżącym jest nadmierny hałas występujący w środowisku pracy, który stanowi zagrożenie dla zdrowia pracowników.
W 6 zakładach pracy utrzymują się przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu na stanowiskach pracy. W tych obiektach są realizowane „*Programy działań organizacyjno – technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas*”, których zadaniem jest ograniczanie skutków oddziaływania hałasu na zdrowie pracowników. Z uwagi na specyfikę zakładów podejmowane do tej chwili działania naprawcze nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w realizowanych obiektach, takich jak placówki ochrony zdrowia, obiekty żywieniowo - żywnościowe, zakłady pracy, oraz zapewnienie aby obiekty po ich zrealizowaniu nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie.

Do podstawowych zadań samodzielnego stanowiska pracy ds. zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy zajmowanie stanowisk w zakresie sanitarno-higienicznym w sprawach:

- Opiniowania i uzgadniania wniosków w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
- Opiniowania i uzgadniania wniosków w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Rozpatrywanie wniosków co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

W trakcie uzgadniania dokumentacji zwracano uwagę czy planowana inwestycja po zrealizowaniu zgodnie z przyjętymi w opracowaniu rozwiązaniami technicznymi, technologicznymi i organizacyjnymi nie będzie oddziaływała negatywnie na środowisko, a tym samym na zdrowie ludzi.

Udział w procesie budowlanym realizowanych inwestycji. W trakcie opiniowania dokumentacji projektowej zwracano uwagę na takie zagadnienia, jak zapewnienie właściwych warunków sanitarno - zdrowotnych w miejscach pobytu ludzi, a także odpowiednich warunków pracy osobom zatrudnionym w zakładach pracy.

Biorąc pod uwagę wymagania techniczno - sanitarne stan obiektów budowlanych oddawanych do użytkowania nie odbiegał od wymogów zawartych w przepisach.

W 2018 roku w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowano stanowiska w zakresie sanitarno-higienicznym w sprawach:

- opinie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - 10 opinii - prognoza oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - 1 w formie postanowienia (na podstawie przepisów przejściowych art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o PIS oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 130, poz. 871),
- uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (4 uzgodnienia),

- opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (39 opinii o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinia o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 6 uzgodnień warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- uzgodnienie dokumentacji projektowej (12 opinii),
- dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych (26 stanowisk).
- sprawy różne (12 pism).

Charakterystyczne największe obiekty oddane do użytku w 2018 r.:

- Rozbudowa budynku gastronomiczno-usługowego zlokalizowanego w miejscowości Kobiele Wielkie na dz. nr ewid. 219/1, 247/2, 249, 250, obr. Kobiele Wielkie,
- Budynek hali produkcyjno – magazynowo - montażowo – biurowej zlokalizowanej w miejscowości Strzelce Małe, na dz. nr ewid. 845, 844/2, 844/3, obr. Strzelce Małe, gm. Masłowice,
- Budynek hali produkcyjnej (montaż jachtów) zlokalizowanej w miejscowości Radomsko przy ul. Stolarzy na dz. nr ewid. 5/131, 5/132, obr. 36,
- Wytwórnia pasz z wyposażeniem technologicznym obejmującym magazyny i obiekty z instalacjami w miejscowości Chełmo na dz. nr ewid. 825/7, obr. Chełmo, gm. Masłowice,
- budynek stacji paliw płynnych i LPG wraz z budynkiem obsługi z częścią gastronomiczno-handlową wraz ze zbiornikiem bezodpływowym na wody opadowe i niezbędną infrastrukturą towarzyszącą dla całego przedsięwzięcia w miejscowości Borki na dz. nr ewid. 476/4, 477/3, 478/5 obr. Gowarów, gm. Gidle,
- Budynek z salą wielofunkcyjną powiązany funkcjonalnie i komunikacyjnie z istniejącym kompleksem Przedszkola Publicznego nr 10 przy ul. Armii Krajowej 13 w Radomsku na dz. nr ewid. 248, obr. 27,
- Budynek stacji paliw płynnych i gazowych w miejscowości Radomsko przy ul. Łódzkiej 2A na dz. nr ewid. 517, 518, 516/1, obr. 38.

**Działalność w zakresie oświaty
zdrowotnej i promocji zdrowia**

IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Kierunki działań oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia PSSE w 2018 roku zostały wytyczone w oparciu o założenia Narodowego Programu Zdrowia, wytyczne WHO, programy o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym a także sytuację epidemiologiczną i potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu radomszczańskiego.

Do zadań zrealizowanych przez pracownika zajmującego samodzielne stanowisko pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Radomsku w 2018 roku należało:

- monitorowanie programów prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim,
- prowadzenie kampanii społecznych, medialnych oraz akcji profilaktyczno-prozdrowotnych,
- współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie zdrowia publicznego, w tym z placówkami oświatowo – wychowawczymi, zakładami opieki zdrowotnej, samorządem lokalnym, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi oraz środkami masowego przekazu,
- dystrybucja materiałów edukacyjno – informacyjnych do placówek oświatowo-wychowawczych realizujących działania prozdrowotne,
- prowadzenie działań edukacyjnych w podległych placówkach oświatowo-wychowawczych.

W 2018 roku szkoły oraz przedszkola z terenu powiatu radomszczańskiego realizowały następujące programy edukacyjne o zasięgu krajowym, wojewódzkim i powiatowym nadzorowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną:

1. *Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie” – adresaci: uczniowie IV klas szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie.* Liczba odbiorców 393 osób.
2. *Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę” propagujący zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną – adresaci: uczniowie klas IV-VIII szkół podstawowych, uczniowie III kl. gimnazjum, ich rodzice/opiekunowie.* Liczba odbiorców 2 358 osoby.
3. *Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS – adresaci: społeczność lokalna.* Liczba odbiorców ok. 726 osób.
4. *Ogólnopolski profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość ? ” – adresaci: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych).* Liczba odbiorców 317 osób.
5. *Wojewódzki program profilaktyki gruźlicy „Zadbaj o swoje płuca” – adresaci: uczniowie szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie.* Liczba odbiorców 708 osób.
6. *Wojewódzki program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” – adresaci: dzieci w wieku 5-6-lat, ich rodzice/opiekunowie.* Liczba odbiorców 1526 osób.
7. *Wojewódzka kampania profilaktyczna „Dopalaczom mówimy STOP-wybijamy zdrowie” – adresaci: uczniowie gimnazjum, ich rodzice/opiekunowie.* Liczba odbiorców 1479 osób.

8. *Powiatowy program antytytoniowy „Nie pal przy mnie, proszę”* – adresaci: uczniowie kl. I-III szkół podstawowych, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 286 osoby.
9. *Powiatowy program antytytoniowy „Znajdź właściwe rozwiązanie”* – adresaci: uczniowie gimnazjum, ich rodzice/opiekunowie. Liczba odbiorców 361 osób.

W 2018 roku profilaktycznymi programami edukacyjnymi **objęto 8 154** osoby (uczniowie, rodzice, grono pedagogiczne szkół).

W ramach prowadzonego monitoringu pracownik samodzielnego stanowiska pracy ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia PSSE w Radomsku przeprowadził **48 wizytacji** oceniających realizację programów edukacyjnych w poszczególnych szkołach i przedszkolach na terenie powiatu radomszczańskiego.

Interwencje nieprogramowe realizowane przez PPIS w Radomsku:

1. Profilaktyczna palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia (adresaci- społeczność lokalna).
2. Bezpieczeństwo zdrowotne dzieci, młodzieży i dorosłych podczas wypoczynku zimowego i letniego (ferie, wakacje).
3. Obchody Światowego Dnia Zdrowia (7 kwietnia) – kampania informacyjno-edukacyjna skierowana do ogółu społeczeństwa. W 2018r. Światowy Dzień Zdrowia przebiegał pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”.
4. Europejski Tydzień Szczepień – kampania informacyjno-edukacyjna skierowana do ogółu społeczeństwa. Jest to inicjatywa Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), realizowana i koordynowana na poziomie lokalnym przez poszczególne państwa, a także przez organizacje międzynarodowe i pozarządowe oraz inne podmioty działające w obszarze ochrony zdrowia.
5. Ogólnopolska akcja „Miesiąc Ważenia Tornistrów” – przeprowadzona w jednej szkole wiejskiej oraz jednej szkole miejskiej. Badanie objęto 560 uczniów.
6. Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie: profilaktyki grypy, profilaktyki nowotworowej, profilaktyki wszawicy oraz promocji higieny jamy ustnej.

Podsumowanie

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej są bardzo szerokie – począwszy od bezpieczeństwa żywienia i żywności, bezpieczeństwa wody, zabezpieczenia przed chorobami zakaźnymi i realizację programu szczepień ochronnych, higienę środowiska, promocję zdrowia, medycynę pracy, ochronę przed szkodliwymi substancjami, bezpieczeństwem preparatów chemicznych, kosmetyków – aż po opiniowanie i uzgadnianie projektów inwestycyjnych i infrastrukturalnych.

Realizacja powyższych zadań przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Radomsku ma na celu ciągłą poprawę sytuacji sanitarnej w powiecie radomszczańskim. Stan sanitarny powiatu w 2018 roku ocenia się jako dobry. Nie odnotowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, nie zwalnia nas to jednak z prowadzenia aktywnego nadzoru epidemiologicznego oraz działań prowadzonych ustawicznie i z dużym zaangażowaniem na rzecz promocji zdrowia.

W porównaniu z latami ubiegłymi w wielu obszarach objętych nadzorem odnotowano poprawę, lecz wiele jeszcze pozostaje do zrobienia.